

ŞANLIURFA KARAKEÇİLİ KİLİMLERİ

Prof.Dr. Taciser ONUK-Yrd.Doç.Dr. H.Feriha AKPINARLI

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI

ŞURKAV Kütüphanesine Hediye

S. Sabri Küçüköğül

10.10.2022

ŞANLIURFA
KARAKEÇİLİ KİLİMLERİ

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

Onuk, Taciser

**Şanlıurfa Karakeçili Kilimleri /Taciser Onuk, Feriha Akpınarlı. —
Ankara : AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2003.**

**IX, 111 s. : res. ; 24 cm. — (Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür
Merkezi Başkanlığı yayını : 295, Bilimsel araştırma dizisi : 1)**

ISBN : 975-16-1681-6

1. KİLİMLER — TÜRKMEN-ŞANLIURFA (TÜRKİYE)

I. Akpınarlı, Feriha II. K.O. III. Seri

746.7565

ATATÜRK YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI

ŞANLIURFA KARAKEÇİLİ KİLİMLERİ

Prof.Dr. Taciser ONUK-Yrd.Doç.Dr. H.Feriha AKPINARLI

Atatürk Yüksek Kurumu
Atatürk Kùltür Merkezi Yayını: 295
Bilimsel Araştırmalar Dizisi: 1

Taciser Onuk – H. Feriha Akpınarlı
şanlıurfa Karakeçili Kilimleri
© Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı, 2003

ISBN: 975-16-1681-6
İLESAM: 2003.06.Y.0143.289

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Türk Tarih Kurumu Basımevi
(0312. 267 16 11)

Baskı
Türk Tarih Kurumu Basımevi
(0312. 267 16 11)

Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı
G.M.K. Bulvarı 133, 06570 Maltepe – Ankara
Tel: (0312) 231 23 48 – 232 22 57
Belgegeçer: 232 43 21
e-posta: www.mrks@akmb.gov.tr
Internet: www.akmb.gov.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
PREFACE	IX
1. Tarihimizde Karakeçililer	1
1. Karakeçili Clan In Our History	3
2. Şanlıurfa Karakeçili'den Kırıkkale Karakeçili'ye Ortak Kültürel Değerler ve Eğitim Projesi	6
3. Karakeçililer İle İlgili Yapılan Etkinlikler	13
4. Kilim ve Karakeçili Kilimlerinin Özellikleri	17
4.1. Kilim Nedir?	17
4.2. Kilim Tekniği	17
4.2.1. İlikli Kilim	19
4.2.2. Desen sınırları Eğik Olan Kilimler	19
4.2.3. Eğri Atkılı Kilimler	19
4.2.4. Normal Atkılı İpliklerinin Arasına Ek Atkılı İplikleri Sıkıştırılan Kilimler	19
4.2.5. Çift Kenetleme İle Yapılan Kilimler	21
4.2.6. Atkılı İpliklerinin Aynı İpliği Üzerinden Geri Dönmesi ile Yapılan Kilimler	21
4.2.7. Sarma Konturlu Kilimler	23
4.2.8. Eğri Atkılı Kontur Kilimler	23
4.3. Karakeçili Kilimlerinde Kullanılan Araç ve Gereç Özellikleri	24
4.4. Karakeçili Kilimlerinin Teknik Özellikleri	26
4.5. Karakeçili Kilimlerinde Desen Motif Kompozisyon ve Renk Özellikleri	26
4.6. Karakeçili Kilimlerinde Kullanılan Motifler	28
5. Karakeçili Kilim Örnekleri	36
6. Karakeçili Kilim ve Dokuma Teknikleri ile Yapılan Diğer Ürün Örnekleri	84
7. Sonuç	101
7. Conclusion	103
KAYNAKÇA	105
EKLER	107

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nin kurucusu ve Kayı boyunun en büyük aşiretlerinden olan Karakeçili aşireti, Orta Asya'dan günümüze Türkmen gelenek, görenek, el sanatları ve kültürlerini, kuşaktan kuşağa günümüze kadar getirerek yaşatmışlar ve Anadolu'nun değişik bölgelerine yayılmışlardır.

"Ulu Yörük" adını taşıyan Karakeçililerin yerleşim bölgelerinden biri de tarihi ve kültürel mirasın en güzel örneklerini taşıyan ŞANLIURFA ilidir. Siverek, Suruç ve Bozova ilçelerinde yaşayan Karakeçililerin nüfus olarak yoğun oldukları yer Siverek ilçesidir. Şanlıurfa'da yaşayan Karakeçililer dokumacılık (kilim, çuval, heybe, keçe vb.), örücülük (oya, çıt vb.) konularında duyu ve düşüncelerini yaşam şartlarını doğadaki olay ve varlıkları yoğun emek yaratıcılık gücü isteyen basit araç ve gereçlerle eşsiz elsanatları ürünleri meydana getirmişlerdir. Türk kültür ve el sanatlarında çok önemli bir yer tutan Şanlıurfa Karakeçili kimleriyle ilgili başlıbaşına bilimsel bir araştırmanın yapılmamış olması bu kitabın önemini daha da artırmaktadır.

Kitaba esas olan araştırma "Kırıkkale Karakeçiliden Şanlıurfa Karakeçiliye Ortak Kültür Değerleri" projesi olarak 1995 yılında Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Prof. Dr. Sadık Tural'ın önerisi ve o tarihteki Kırıkkale Valisi sonra Şanlıurfa Valisi olan Şahabettin Harput'un büyük onay ve desteği ile başlamıştır. Karakeçili ailesinden İbrahim Şaha ve Abdulkadir Akıl başta olmak üzere tüm aşiret mensuplarının destek ve yardımlarıyla Prof.Dr.Taciser Onuk ve Yardımcı Doçent Dr. H. Feriha Akpınarlı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Büyük bir boşluğu dolduracağına inandığımız bu kitabın basılmasını sağlayan Başkanlık Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığına, kitabın hazırlanmasında katkılarından dolayı Yrd.Doç.Dr. H.Feriha Akpınarlı ayrıca tüm emeği geçenlere teşekkür ve saygılar sunarız.

Prof.Dr. Taciser ONUK

PREFACE

The Karakeçili clan, which is one of the largest clans in the tribe of Kayı, the founders Ottoman Empire, have created the Turkoman traditions, customs, handicrafts and culture bering them from the times when they had lived in Central Asia to modern day, transferring them from the older generations to the younger generations, and they spread overd the various regions of Anatolia.

One of the settling regions of karakeçililer, who is named "Ulu Yörük" (The Almighty Nomadic Turkmen), is the province of ŞANLIURFA. The Karakeçili clan inhabits in the districts of Siverek, Suruç and bozova but their population in Siverek is more intense. The Karakeçii people living in Şanlıurfa, in the professions of weaving (woven carpet, sack, saddlebag, felt, etc.) and kinitting (pinking, Çıt -tent canvas ormanents- etc.) produced unique handicraft works which reflect their feelings, thoughts on their living conditions and on the occasions and creatures in nature, by using simple instruments which require concentrated labour and creativity. Since no scientific search had been made related to the Karakeçili woven carpets of Şanlıurfa, which occupy a very important place in the Turkish handicrafts and culture, increases the importance of this book. It has constituted the most important factor in the forming of this book.

The essential reesarch that formed this book has been a project named "Common Cultural Values, From Kırıkkale Karakeçcii To Şanlıurfa Karakeçili" which is materialised with the suggestion of Prof. Dr. Sadık Tural who was adminitering the Presidency of Atatürk culture Centre, Atatürk Language and History High Institution, in 1995 and with the great approval and support of Şahabettin Harput who is the governor of Kırıkkale at the time, now the governor of Şanlıurfa and with the support and assistance of İbrahim Şaha and Abdülkadir Akıl from the clan of Karakeçili who were in the ead and all the members of the clan and this research has been made by Prof. Dr. Taciser Onuk and Assitnt Prof. Dr. H. Feriha Akpınarlı.

We thank to and greet with respect Prime Ministry Atatürk High Institution, Presidency of Atatürk Culture Centre, which got this book, which we believe to fill a serious gap, published, and Assist. Prof. Dr. H. Feriha Akpınarlı due to her assistance and all the people who contributed efforts.

Prof. Dr. Taciser ONUK

1. TARİHİMİZDE KARAKEÇİLİLER

Anadolu'ya XI. yüzyılda başlayan büyük Türk göçü sonrasında konar göçer Türkmen toplulukları Doğu ve güney-doğu Anadolu'da yurt tutmuşlardır. özellikle Azerbaycan'ın Karabağ-Tebriz, Doğu Anadolu'da Van çevresi, Erzurum-Erzincan, Kars ve Batı Anadolu'da yaylayan Türkmenler ve Yörükler kışın güneye çekilirlerdi. Azerbaycan-Van-Erzurum bölgelerindekiler Musul ve yakınlarına, Batı Anadolu'daki Aydınlı, Tekeli, Karakeçili, Karakoyunlu, Akkoyunlu grupları ile Musul, Halep ve Rakka'ya doğru göçerlerdi. Bu kuzey, güney, Batı-güney göçleri son zamanlara kadar devam etmektedir.

Malazgirt savaşından (1071) sonra büyük kitleler halinde Orta Asya'dan Anadolu'ya yapılan Türk göçleri, XIV. yüzyıla kadar devam etmiştir (Şahin, 1985). Selçuklu Devleti ile Osmanlı devleti'nin kurulmasında önemli rol oynayan Türkmen aşiretlerinin bir kısmı XIV. ve XVI. yüzyıllarda Rumeli'ye geçmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde konar-göçer olarak yaşayan aşiretler 17. yüzyılın sonlarına doğru yerleşik düzene geçmeye başlamışlardır (Halaçoğlu, 1985) Bu aşiretlerden Kayı boyundan gelen karakeçili aşireti ise hicri VI. asırda Süleyman Şah ile Ertuğrul Gazi idaresinde Fırat Nehri'ni takip ederek, Rakka üzerinden Anadolu'ya gelmişlerdir (Su, 1983; Özçelik, 1995). Bu göç esnasında 8000 civarında Karakeçili Şanlıurfa yöresine gelmiş ve burada ikamet etmişlerdir. Sonra bunların bir kısmı Konya, Bursa, Eskişehir, Bilecik ve Gaziantep'e yerleşmişlerdir. Aynı zamanda Şanlıurfa'ya mücavir olan Halep ve Arappınar (Mürşitpınar) ile Elazığ çevresine yerleşenler de olmuştur (Özçelik, 1999).

Böylece kalabalık ve büyük bir aşiret olan Karakeçililerin Anadolu'nun her tarafına yayılmış olduğu görülmektedir.

Osmanlı belgelerinde aşiretin adı; Karakeçi, Karakeçili perakendesi ya da, "Türkman-ı Karakeçi" şeklinde geçmekte ve şu yörelere yerleştikleri müşahade edilmektedir; Diyarbakır eyalet, Siverek, Mardin kazası, Rakka Sancağı, Siirt sancağı, Urfa (Ruha), Adana, Trablusgarb, Şam civarı, Birecik, Ankara sancağı, Kırşehir sancağı, Haymana kazası, Taşköprü kazası (Kastamonu), Han'ı Barçın'ı kazası (Karahisar- sahip Afyon Sancağı), Balıkesir kazası (Karesi sancağı) Bandırma sancağı, Bursa kazası, (Hüdaverdiger sancağı), Alaşehir kazası (Aydın sancağı), Karakeçililer "Türkman-ı Yörükani" taifesinden ve Kulocağı aklamından oldukları, bilhassa vesikalarda vurgulanmaktadır.

19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'nin iskan politikasının sonucunda konar-göçer yaşamdan yerleşik yaşama geçen Karakeçililer Adana, Urfa, Diyarbakır, Bilecik, Bursa, Ankara, Aydın, Kırşehir, Kırıkkale, Muğla, Antalya, Sivas, Kütahya, Eskişehir vb. il ve ilçelere yerleşmişlerdir.

Karakeçililerin nüfus olarak en yoğun yaşadıkları Güneydoğu Anadolu bölgesi ve özellikle Şanlıurfa il merkezi, Siverek, Suruç ve Bozova ilçeleridir. "Urfa-Siverek ve Suruç'da Karakeçililerin varlıkları 15. ve 16. yüzyıldan beri bilinmektedir" (Çay, 1989; Özçelik, 1999).

Siverek Karakeçililer kendilerini Türkmen olarak kabul etmektedir. Bunların yaşamakta olduğu köylerinin adları tamamen Türkçe'dir. Yüzyıllardan beri bu isimlerden bazıları değişmeden günümüze kadar gelmiştir. Aşağıkaracaören, Başbuk, Salur, Karadibek, Mızar, Göllü Keş, Gögercin, Tapıyar, Nohut, Deliktaş, Karakoyun, Keçikıran, Savcak vb.

Ziya Gökalp Viranşehirdeki Millilere komşu olarak nitelendirdiği Karakeçililerin -ki aslında bu boyun içinde addedilmektedirler- Bursa'daki Karakeçililerin bir bölümünü oluşturduklarını ve zamanla Türkçeyi unuttuklarını ifade ederek, bunların köy isimlerinden hareketle Türk olduklarının anlaşıldığını söylemektedir (Özçelik, 1999).

Oğuzlar 24 boy'dur. Bunlardan biri olan Karakeçililer Horasan Türkmen grubuna mensuptur. Karakeçili oymağı Karatekeli, Sarıtekeli ve Alibayramoğlu adıyla 3 kola ayrılmaktadır. Bu oymaklardan Karatekeli ve Sarıtekeli grupları Siverek ve Suruç bölgesine yerleşmişlerdir. Alibayramoğlu grubu ise Gaziantep Kertil'de yurt tutmuşlardır (Halaçoğlu, 1995).

Karakeçililer 12 boydan oluşurlar. Bu boylar; Veliler, Poyrazlı, Kıldanlı, Softalı, Karayakalı, Tolozlı, Şazlı-Sazlı, Hacı Halilli, Hayam Kethuda, Akça Enli, Özbekli, Karabakılı-Harmandalı'dır. Ertuğrul Gazi bunlardan "Softalı" boyuna bağlıdır (Çay, 1999).

Karakeçililer Osmanlı Devleti'ni kurmuşlardır. Ayrıca II. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin kurtuluşunda Urfa yöresi Karakeçilileri büyük rol oynamışlardır (Çay, 1999).

Tarihimizde büyük rol oynayan Karakeçili aşireti Şanlıurfa Siverek ilçesinde en yoğun nüfus olarak bulunmaktadır. İlçede karakeçi bucağına bağlı Karakeçi, Altınahır, Anacak, Bakmaç, Batı, B. Büyükkazanlı, Çağdaş, Çepini, Deliktaş, Keçi Burnu, Keş, Kurtbağı, Oymak, Sabancı, Salor, Ören, Taşlı, Üzümlü Ziyaret, Teyst, İranlı, Geloşk, Indari, Gırbehestiya, Narincek, Gülpınar, Halaç, Karadibek, Kıvançlı, Nohutlu, Ortanca, Oyuktaş, Sarıdam, Tanrıverdi, Turna, Tatok, Akveren, Alaygün, Altın, Altınpınar, A. Alınca, A. Karacaören, Ayrancı, Bakırca, Buşbuk, Canpolat, Çiftçi Paşa, Çubuklu, Gözeli, Ekin Tepe, Konut Tepe olmak üzere 50 köy bulunmaktadır ve bu köylerde Siverek ilçesinde edinilen (1999) son bilgilere göre Karakeçi aşireti olarak 22170 kişi yaşamaktadır.

Suruç ilçesinde ise, Harmanalan ve Ağırtaş köylerinde 200 kişi Karakeçili olarak yaşamaktadır.

1. KARAKEÇİLİ CLAN IN OUR HISTORY

After the great Turkish migration to Anatolia that had began in XIth Century, the nomadic Turkoman communities settled in East and South-East Anatolia. The Turkoman nomadic communities were employing themselves in transhumant activities Turkoman nomadic communities were employing themselves in transhumant activities particularly in the Karabağ-Tebriz regions of Azerbaijan, in Van surroundings, Erzurum-Erzincan-Kars regions of East Anatolia and in West Anatolia throughout the summers and they were migrating to the south in the winters. The people in the regions of Azerbaijan-Van-Erzurum were migrating to the Musul and its surroundings, the communities in the West Anatolia, Aydınli, Tekeli, Karakeçili, Karakoyunlu, Akkoyunlu clans, were migrating to the Musul, Halep and Rakka. This migrations of north, south, and West-south has been attended until the recent times.

The Turkish massive migrations from Central Asia to Anatolia, after the battle of Malazgirt in 1071 A.D. continued until XIVth Century (Şahin, 1985). A part of the Turkoman clans who had played an important role on the establishments of the Seljukian State and Ottoman Empire passed to Thrace between the centuries of XIV and XVI. The clans, which had ived nomadically throughout the epoch of Ottoman Empire, began to settle permanently in one place in the late 17th Century (Halaçoğlu, 1985). The Karakeçili clan among these clans in the tribe of Kayı, in the VIth Century according to the Hegira Clander, in the leadership of the Süleyman Shah and ertuğrul Ghazi, following the River Fırat, from Rakka, came to Anatolia (Su, 1983; Özçelik, 1995). During thi migration 8000 Karakeçili people came and dwelled in the region of Şanlıurfa. Later some part of these people settled in Konya, Bura, Eskişehir, Bilecik and Gaziantep. At the same time some of them settled in Halep and Arappınar (Mürşitpınar), which are adjacent to Şanlıurfa and, in the surroundings of Elazığ (Özçelik, 1999).

Thus, it has been understood that the Karakeçili clan, which is a arge and crowded clan, had spread over all Anatolia in every direction.

In the documents of Ottoman Empire the name of the clan is mentioned as karakeçi, Karakeçili or "Turkman-ı Karakeçi" and it has been noticed that they were settled in the province of Diyarbakır, Siverek, in the town of Mardir, in the Sanjak (flag) of Rakka, in the

Sanjak of Siirt, Urfa (Ruha), Adana, in the surroundings of Tripoli-Damascus, Birecik, in the Sanjak of Ankara, in the Sanjak of Kırşehir, in the town of Haymana, in the town of taşköprü (Kastamonu), in the town of han'ı Barçın'ı (tehe Sanjak of Afyon including Karahisar-ı), in the town of Balıkesir (tehe Sanjak of Karesi), the town of Bursa (the Sanjak of Hüdaverdiğer), the town of Alaşehir (the Sanjak of Aydın), and it has been accented that the Karakeçili clan is from the sect of "Turkman-ı Yörükani" and from the class of Kulocağı in the documents.

The Karakeçili clan which had trasformed themselves to a settled community from a nomadic community as a consseque of the settling policy of Ottoman Empire in the second half of the 19th Century settled in the provinces and towns of Adana, Urfa, Diyarbakır, Bilecik, Bursa, Ankara, Aydın, Kırşehir, Kırıkkale, Muğla, Antalya, Sivas, Kütahya, Eskişehir, etc.

The most intenive population of the clan of Karakeçili live in the region of Southeast Anatolia especially in the province of Şanlıurfa and in its towns; Siverek, Suruç andr mozova. "The existence of Karakeçili clan in Urfa-Siverek and Suruç, has been known sine 15th and 16th Centuries" (Çay, 1989; Özçelik, 1999).

The members of Karakeçili clan living in Siverek accepted theselves as Turkoman. The villagethey dwelt, all have names in Turkish. Some of these names have reached today without experiencing any transformation for centuries. Aşağıkaracaören, Başbuk, Salur, Karadibek, Mızar, Göllü Keş, Gögercin, Tapiyar, Nohut, Deliktaş, Karakoyun, Keçikıran, Savcak, etc.

Ziya Gökalp explained that the Karakeçili people, who he described as neighbours to Nationals, in Viranşehir-yet they are appraised in this tribe-constituted a part of the Karakeçili community in Bura and they have forgotten the language of Turkish as time went by, and he stated that their being Turkish was revealed by evaluating the village names (Özçelik, 1999).

Gagauz Turks have 24 tribes. Karakeçili clan is one of them and they pertain to Khorassan Turkoman group. The clan of Karakeçili has three subdivisions called Karatekeli, Sarıtekeli and Alibayramoğlu. Karatekeli and Sarıtekeli groups were settled in the regions of Siverek and Suruç. The Alibayramoğlu group was settled in the Gaziantep, Kertil (Halaçoğlu, 1995).

Karakeçili clan consists of 12 family lines. These families are Veliler, Poyrazlı, Softalı, Karayakalı, Tolozlı, Şazlı-Sazlı, Hacıhalilli, Hayam Kethuda, Akça Enli, Özbekli, Karabıkılı-Harmandalı. ertuğrul Ghazi is related to the "Softalı" among these families (Çay, 1999).

The Karakeçili clan established the Ottoman Empire. Furthermore Karakeçili people from Urfa played important roles in the II. Balkan War and in the liberation of Edirne (Çay, 1999).

The Karakeçii clan who played an important role in our history have an intense population in Siverek county of Şanlıurfa province. In the County there are fifty villages bound to Karakeçili town, and their names are; Karakeçi, Altınahır, Ancak, Bakmaç, Batı, B.Büyükkazanlı, Çağdaş, Çepini, Deliktaş, Keçiburnu, Keş, Kurbağlı, oymak, Sabancı, Salor, Ören, Taşlı, Üzüm, Ziyaret Teyşt, İranlı, Geloşk, Indari Ğirbehestiya, Narincek, Gülpınar, Halaç, Karadibek, Kıvançlı, nohutlu, Ortanca, Oyuktaş, Sarıdam, Tanrıverdi, Turna, Tatok, Akveren, Alaygün, Altın, Altınpınar, A.Alınca, A.Karacaören, Ayrancı, Bakırca, Buşbük, Canpolat, Çiftçi Paşa, Çubuklu, Gözeli, Ekin Tepe, Konut Tepe and according to the last information (1999) acquired from the county of Siverek, 22170 people from the clan of Karakeçili have been living in these villages.

In the county of Suruç, in the villages of Harmanalan and Ağırtaş, have been living 200 people from the clan of Karakeçili.

2. ŞANLIURFA KARAKEÇİLİ'DEN KIRIKKALE KARAKEÇİLİ'YE ORTAK KÜLTÜREL DEĞERLER VE EĞİTİM PROJESİ

2.1. Projenin Adı: Şanlıurfa Karakeçili'den Kırıkkale Karakeçili'ye Ortak Kültürel Değerler ve Eğitim Projesi.

2.2. Projenin Uygulanacağı Yörelere: Şanlıurfa ili ve Siverek-Suruç ilçeleri, Kırıkkale ili, Karakeçili ilçesi.

2.3. Proje Süresi:

Bilimsel çalışmalar: 1 yıl

Uygulama sonuçları 1995'ten başlayarak devam edecektir.

2.4. Projeyi Destekleyen Kuruluşlar:

Başbakanlık Tanıtma Fonu

Atatürk Kültür Merkezi

Kırıkkale Valiliği

Şanlıurfa Valiliği

Karakeçili Kaymakamlığı

Suruç Kaymakamlığı

Siverek Kaymakamlığı

G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi

2.5. Proje Yöneticisi ve Araştırma Grubu:

Prof. Dr. Taciser Onuk (G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Başkanı).

Yard. Doç. Dr. H. Feriha Akpınarlı (G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi).

Yardımcı Personel

Fotograf: Ergün Ceren

Kamera: Ahmet Yaman

2.6. Projenin Amacı:

Aynı kökenden gelip farklı bölgelerde aynı ortak kültürlere sahip, ayrı dilleri konuşan bireyleri özellikle kadına yönelik konularda (dokumacılık, örücülük, işlemecilik vb.) ortak özellikleri saptayarak bütünleştirmek birbiriyle kaynaştırmak sosyal, kültürel ekonomik ve eğitim alanlarında gelişmelerini sağlamaktır.

2.7. Projenin Uygulanması:

Proje çalışmaları Temmuz 1995'te başlayıp, 15-16-17 Eylül 1995 tarihlerinde kutlanan 1. Karakeçili Kültür Şenliklerinde uygulanmaya başlamıştır.

Araştırma grubu, Temmuz 1995'te Kırıkkale ili Karakeçili ilçesinde kaymakamlığın büyük desteği ile ev ev dolaşarak proje anlatılmış dokuma, işleme ve örücülük ile ilgili ürünler, fotoğraf, slayt, video kasete çekilerek incelenmiştir.

İlçe halkı, geleneksel Türk ailesinin yakınlığı, doğallığı ve içtenliği ile bizleri karşılamış, ürünlerini göstermiş özellikle hanımlar geçmişte dokudukları kilimleri ve diğer dokuma ürünleri, motif özelliklerini "kağrı" çuvalı, "yayma" çuvalı, "çırpı" ismi verdikleri kilimler birer sanat eseri niteliğinde dokumuşlardır. Atkı ve çözüşünde yün elyafından elde eğrilmiş iplik, doğal boya, veya sentetik boya ile boyanmıştır. Ayrıca örücülükle ilgili el örgüsü çoraplara ve oyalara da rastlanmıştır. El örgüsü çoraplarda "döngel, çakmak ve toplu" motifleri kullanılmıştır. Oyalar, tığ ve iğne tekniği ile yapılmış, boncuk oyaları "zayıf asker" "kahya mısın" "doktor yatağı" gibi özgün isimler almıştır.

Ürün incelemeleri sırasında evlerde toplanan Karakeçililerle özellikle eğitim ve kültür konularında çok yararlı sohbetler yapılmış, kadın ve ailesinin ihtiyaçları doğrultusunda anketler uygulanmıştır.

Kırıkkale Karakeçili ilçesi ile ilgili sonuç olarak, bu yörede, önceleri yapılan kilim dokumacılığı ve çuval dokumaların günümüzde yapılmadığı saptanmıştır. Karakeçili ilçesinde genç kızlar ve hanımlar boncuk oyaları yapmakta ancak bu ürünlerin pazarlaması yapılmamaktadır.

Kırıkkale Karakeçili ilçesinde özellikle kız çocukların okutulmadığı genel eğitim düzeyi ve ekonomisinin alt seviyelerde olduğu görülmektedir. İnsanlar genellikle kapalı sosyal hayat sürmekte ve ısınmak için tezek yakmaktadırlar. Geri kalmış bir köy görünümünde olan Karakeçili ilçesinde dokumacılığın özellikle kilim dokumacılığının yeniden canlandırılması gerekmektedir.

21-25 Ağustos 1995 tarihlerinde araştırma grubu Şanlıurfa'da çalışmalarına devam etmiştir. Şanlıurfa'da ilk gün yöresel el sanatları özellikle kilimler üzerinde araştırmalar yapılmış, Şanlıurfa Valiliğinin desteklediği Karakeçililerin yoğun olduğu Suruç ve Siverek ilçe ve köylerinde araştırmalara başlanmıştır.

22 Ağustos 1995 günü sabah erken saatlerde Suruç ilçesine hareket eden grubumuz, Suruç kaymakamı Ahmet Altıparmak ve Karakeçili aşiretinin yaşadığı Harmanalan Köyü Muhtarı ve Aşiret Reisi Cindi Yıldız Ağa tarafından karşılanmıştır. Yörede Karakeçililerin yaşadığı Harmanalan ve Ağırtaş köyleri bulunmaktadır. Ağırtaş köyünde grubumuz köy halkı tarafından büyük coşku ile karşılanmış ve köy odasında yakın ilgi ile ağırlandırmıştır.

Proje ile ilgili gerekli konuşma ve sohbetlerden sonra evler dolaşarak "Palas" denilen dokumalar, keçeler ve boncuk oyaları saptanmıştır. Çevrede tek Türkmen köyü olduğu için, içine kapanık, çevreden soyutlanmış bir grup görüntüsü vermektedir. Köyde telefon yok, ilkokulda bir öğretmen ve çocukların hiç biri ilkokuldan sonra eğitim imkanı bulamamaktadır. Yakında ortaokul olmadığı gibi, yatılı bölge okulu da çok uzaktır. Böylece cana yakın, sevecen her şeylerini sizinle paylaşmaya hazır olan bu insanlar ilgisiz ve eğitimden yoksun küskün yaşamaktadır. Ayrıca yöre özelliği nedeni ile Türkçe'yi zor konuşmakta ve zor şartlarda yaşamaktadırlar. Köy halkının gerçekten coşkun ilgisi ile 39-40 derece sıcaklıkta köyden ayrılarak Harmanalan köyüne doğru yola çıktık. Köy meydanına kurulmuş kıl çadır çevresinde Karakeçili köylüleri tarafından karşılandık (kadın-erkek ayrı) Cindi Yıldız Ağa bizlere Karakeçili geleneklerine göre kıl çadırın içinde yöresel yemekler sundu. Çok sıcak ve tozlu ortamda yaptığımız konuşmalarla orada bulunma nedenlerimiz ve proje ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu vesile ile köydeki okuma yazma oranının çok düşük olduğu eğitim bilinci ve öneminin henüz kavranmadığı çocukların konuşmaları ve davranışlarından anlaşılmıştır. Köy öğretmeni aynı zamanda köy imamlığı yapmakta olup, köylülerin ekonomik durumunun çocuklarını ilçede okutacak düzeyde olmadığıda görülmüştür.

Harmanalar köyünde "Palas" ve "Çuval" dokumalara rastlanmıştır. Kültürel karmaşa burada da yaşanmakta, halk Karakeçili yani Türkmen, konuşma dili Kürtçe, giysileri Arap etkisindedir.

Grubumuzun orada olması köylülere bir bayram havası yaşatmıştır. Genç kızlar ve kadınlar yöresel giysilerini, üç eteklerinin kullanılmasını, gece gündüz ve önemli günlerdeki giysilerini bizlere tanıtmışlardır.

Siverek'te Kaymakam Vekili ve Halk Eğitim Müdürü tarafından karşılanarak, yapılan görüşme sonucunda karakeçili bucağına gittik. Köy Muhtarı ve Aşiret Reisi tarafından karşılandık. Reisin evinde bir odada kurulmuş yer tezgahında kızlarının ve yeğenlerinin kilim dokuduklarını gördük. Yörede dokunup kullanılan çeşitli ve birbirinden güzel Karakeçili kilimleri incelenmiş ve motif özellikleri ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Karakeçililer kilime "müherrim" desenlere "çin" demektedirler. Kırıkkale karakeçililerinin Türkçe verdiği kilim motiflerinin aynı anlamlarını Siverek Karakeçililerin Kürtçe isimlerle verdikleri tespit edilmiştir. Az bulunan halı dokumacılığının başlangıcı sayılan ve "Geve" denilen dokuma örneklerine de rastlanmıştır. Şanlıurfa Karakeçililerde çadır kültürünün bir parçası olan "çit" örücülüğü görülmüştür. Yörede çit'ler kamış üzerine yün ipliğinin sarılması ve birleştirilmesi ile oluşmaktadır. Çitler çadır içlerinde oda bölmelerinde kullanılmakta günümüzde göçebe yaşam olmamakla birlikte Karakeçililer, düğün, misafir ağırlama ve özel günlerinde çadırlarını kurmakta çit, kilim ve yün yastıklarla süslemektedirler.

Ayrıca yörede özgün, çocuklar için yapılan oyuncak bebek, hanımların kullandıkları "pistik" denilen (yamalı bohça) tekniği ile yapılan süslemeler geleneksel Türk yaratıcılığının ve el sanatlarının en güzel örnekleri olarak tespit edilmiştir.

Candan ilgi ve coşku ile karşılandığımız Siverek Karakeçili beldesinde ailenin önde gelenleri toplu halde (kadın-erkek birarada) kilim ve dokumaları tanıtırken geleneksel giysileri ile düğün ve gelin getirme törenini canlandırmışlardır. Proje ve amaçlarımızdan söz etti-

ğimiz de onların bizim kardeşlerimiz olduklarını söylediğimizde gerçekten çok mutlu olduklarını gördük ve şimdiye kadar neden ilgilendiğimiz sorusu ile karşılaştık. Özbe öz Türkmen olan Karakeçililer çok yakınlarındaki Suruç ve çevresinde yaşayan Karakeçililerden ve Kırıkkale Karakeçili ilçesinde yaşananlarla ilgili bilgiden ve ilgiden yoksun oldukları anlaşılmaktadır.

Siverek Karakeçi bucağı ve buna bağlı köylerde Aşiret resinini ve muhtarın ifadesi, kız erkek tüm çocukların en az lise ve üniversite mezunu oldukları ekonomik düzeylerinin çok iyi olduğu, bu nedenle kız çocuklarının para kazanmak için değil, genel kültür ve yetiştirecekleri çocuklar için üniversite eğitimi yaptıklarını belirtmiştir.

Suruç ve Siverek Karakeçililer geleneksel yaşantılarını yöresel yemekler, giysiler ve el sanatları ile devam etmektedir. Ancak iki ilçe arasında eğitim ve ekonomik yönden çok büyük fark olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Siverek halkı "GAP"la birlikte suyun getirdiği tüm imkanları kullanıyor. Artık kendi pamuklarını toplayacaklarını Çukurova'ya gitmeyeceklerini mutlulukla ifade ediyorlar.

Bu çalışmaya Şanlıurfa Valiliği, Suruç ve Siverek Kaymakamlıklarının ilgi ve destekleri olumlu katkılar sağlamıştır.

Proje gereği, gerek Kırıkkale Karakeçili ve gerekse Şanlıurfa, Suruç, Siverek ve çevresi tüm Karakeçililerle ilgili bilimsel araştırma sırasında yapılan video çekimleri ve fotoğraflar üzerinde çalışılarak elde edilen el sanatları ürünleri özellikleri ile bilgi formları haline getirilmiştir. Ayrıca fotoğraflar büyütülüp sergilenmek üzere çerçevelenmiştir. 15-16-17 Eylül tarihlerinde Kırıkkale karakeçili ilçesinde düzenlenen şenlikte karaçadır kültürü yaşatılmış, evlerden toplanan kilim, oya ve örgüler çadır düzeninde kullanılarak, her iki yöreden hazırlanan fotoğraflarla çadır içinde sergilenmiştir.

Sonuç olarak "Şanlıurfa Karakeçili'den Kırıkkale Karakeçili'ye ortak kültür değerleri" konulu bu proje, gerek kültür sanat ve gerekse sosyal birliği sağlaması yanında Türkiye'nin pek çok yöresinde yaşayan karakeçili aşiretine gerçek kimliklerini, kültürlerini tanıtmaları ve buluşmalarının sağlanması ile çok büyük yarar ve güç sağlamıştır. Özgün Karakeçili kilimlerinin yeniden dokunması ve yaşatılarak pazarlanması konuları araştırmamızın en önemli sonuçlarındandır. Bu amaçla Kırıkkale Karakeçili ilçesinde Kaymakamlıkça Karakeçili Kilim ve El Sanatlarını araştırma ve Geliştirme Derneği kurulma çalışmaları başlatılmıştır. Halk Eğitim Merkezinde ve evlerde dokutulması düşünülen kilimlerin Türk kültürü sanat ve ekonomisine büyük katkılar sağlayacağı inancındayız.

1996 yılından bu yana hem Kırıkkale Karakeçili ilçesinde hem de Şanlıurfa'da olmak üzere her yıl Uluslararası şenlik düzenlenmekte, panel, sempozyum ve eğlencelerle toplumun sosyalleşmesi sağlanmaktadır.

Şenlik nedeni ile diğer bölgelerden gelen karakeçililerin gerek kilimlerdeki benzer motif ve anlamlarla aynı kültürü paylaştıklarını görmeleri ve heyecanla birbirlerini, kendilerini bulmaları göz yaşları ile sarılmaları ve bizlere teşekkürleri gerçekten de yaşanmaya değer anlardan olarak tüm yorgunluklarımızı unutturmuştur.

Resim 1: Siverek İli Karakeçili bucağında Karakeçili Şenlikleri.

Resim 2: Karakeçili aşiretinden Şaha Hanım Karakeçili kıyafetleri giyinmiş olan Prof.Dr. Taciser Onuk'a ve Yrd.Doç.Dr. Feriha Akpınarlı'ya kilim desenleri ile ilgili açıklamalar yaparken.

Resim 3: Şanlıurfa Siverek ilçesi Karakeçili ailesi.

Resim 4: Araştırmacılar, Şanlıurfa Suruç ilçesi Harmanalan köyünde Karakeçili çadırında.

Resim 5: Şanlıurfa Suruç İlçesi Ağırtaş Köyü'nde Bulgur Döğen Karakeçili Erkekleri.

Resim 6: Araştırmacılar Siverek İlçesi Karakeçi bucağında "Karakeçili düğün" töreninde.

3. KARAKEÇİLİLER İLE İLGİLİ YAPILAN ETKİNLİKLER

Projesinin sonuçlarında elde edilen verilerden 115 adet fotoğraf Mayıs 1996'da Şanlıurfa Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde sergilenmiştir. Siverek ilçesinde yaşayan Karakeçili ailesinin mensupları kendi kültürlerine sahip çıkmaya başlayarak Şanlıurfa Valiliği ve Siverek Kaymakamlığı ile yapılan temaslar sonucunda 1998 yılı mayıs ayında I. Karakeçili Festivali yapılmıştır. 1999 yılında yapılan II. Karakeçili Festivali daha görkemli kutlanmıştır. Kıl çadırlar kurularak, Karakeçili aşireti ile ilgili tarih, kültürel, sosyal ve el sanatları konularında çeşitli üniversitelerdeki bilim adamları tarafından bildiriler sunulmuştur. Karakeçili gelenek ve görenekleri çerçevesinde Türkmen yemekleri ikram edilerek Karakeçili kültürü, yemek, yaşam, giysi ve el sanatları olarak, yöreye Dünyanın birçok ülkesinden ve Türkiye'nin birçok yöresinden gelen misafirlere tanıtılmış ve yaşatılmıştır. Özellikle Kırıkkale Karakeçili ilçesi Söğüt, Silifke, Gaziantep vb. yerlerde yaşayan Karakeçililer davet edilmiş, akrabalar arasında birlik ve bütünlük sağlanmıştır.

Yörede Karakeçi ve Akıl soyadlarını taşıyan aileler festivallerde maddi ve manevi olanakları ile Türkmen konuk severliğini yaşatmışlardır.

Ayrıca Karakeçili ailesinden Sn. Abdülkadir Akıl Kültür Bakanlığı ile işbirliği yaparak 4-9 Ekim 1999 tarihleri arasında Ankara Milli Kütüphane Başkanlığı Sergi salonunda "KARAKEÇİLİ KİLİM SERGİSİ"ni açmıştır. Abdülkadir Akıl yurt içinde ve yurt dışında Karakeçili kilim sergilerini açmayı çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla planlamıştır.

Resim 7: Karakeçili Festivalinden Görüntüler.

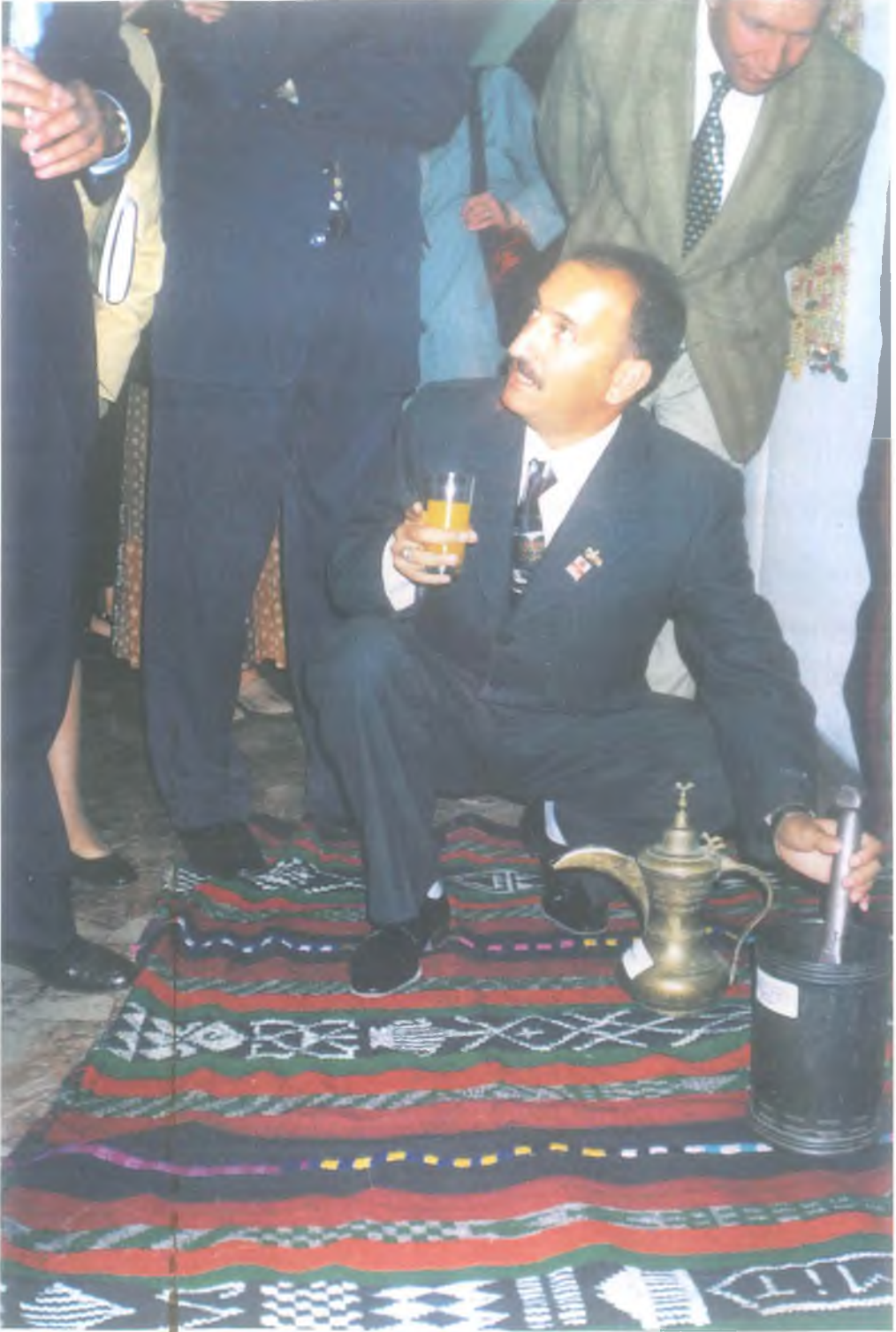
Resim 8: Karakeçili Festivalinden Görüntüler.

Resim 9: Karakeçili Kilim Sergisi açılışını yapan Kültür Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Fikret Uçcan'a Abdülkadir Akıl tarafından "Çit" hakkında bilgi verilirken.

Resim 10: Şanlıurfa Karakeçili el sanatları ürünleri fotoğraf sergisinden görüntüler.

Resim 11: Sn. Abdülkadir Akıl sergiyi dolaşan misafirlere yörede "Mıra" yapımında kullanılan kahve dövülen "dibek" hakkında bilgi verirken.

4. KİLİM VE KARAKEÇİLİ KİLİMLERİNİN ÖZELLİKLERİ

4.1. Kilim Nedir

Tarih boyunca pek çok kültürün beşiği sayılan Anadolu uzun süre çok çeşitli ve zengin özelliklere sahip el sanatlarının merkezi olmuştur. Elsanatlarını hammaddelerine göre 7 grupta incelemekteyiz. Bunlardan hammaddesi lif olan dokumacılık sanatını, tekniklerine göre kirkitli, mekikli, çarpana ve mekiksiz dokumalar olarak sınıflandırabiliriz. Kirkitli dokumalar içinde önemli bir grubu oluşturan düz kirkitli dokuma diye adlandırdığımız kilim, cicim, sumak ve zili teknikleri halk arasında kilim olarak bilinmektedir.

Düz kirkitli dokumalar, çadır, ev, saray, cami tabanlarına, eşyaların üzerine, kapı ve pencere önlerine yayılmakta ve örtülmektedir. Çoğunlukla koyun yünü, keçi kılı, deve yünü, pamuk ve bazen bunların arasında keten, ipek, sırma ipliklerinden oluşan atkı çözgü, desen ipliklerinin çeşitli şekillerde birleşmesiyle meydana getirdikleri dokumalardır (Akpınarlı, 1997).

Kilim düz dokuma yaygılar arasında en tanınmış olan, çözgülerin atkılar tarafından tamamen gizlendiği atkı yüzü dokumalar olarak da tanımlanmaktadır.

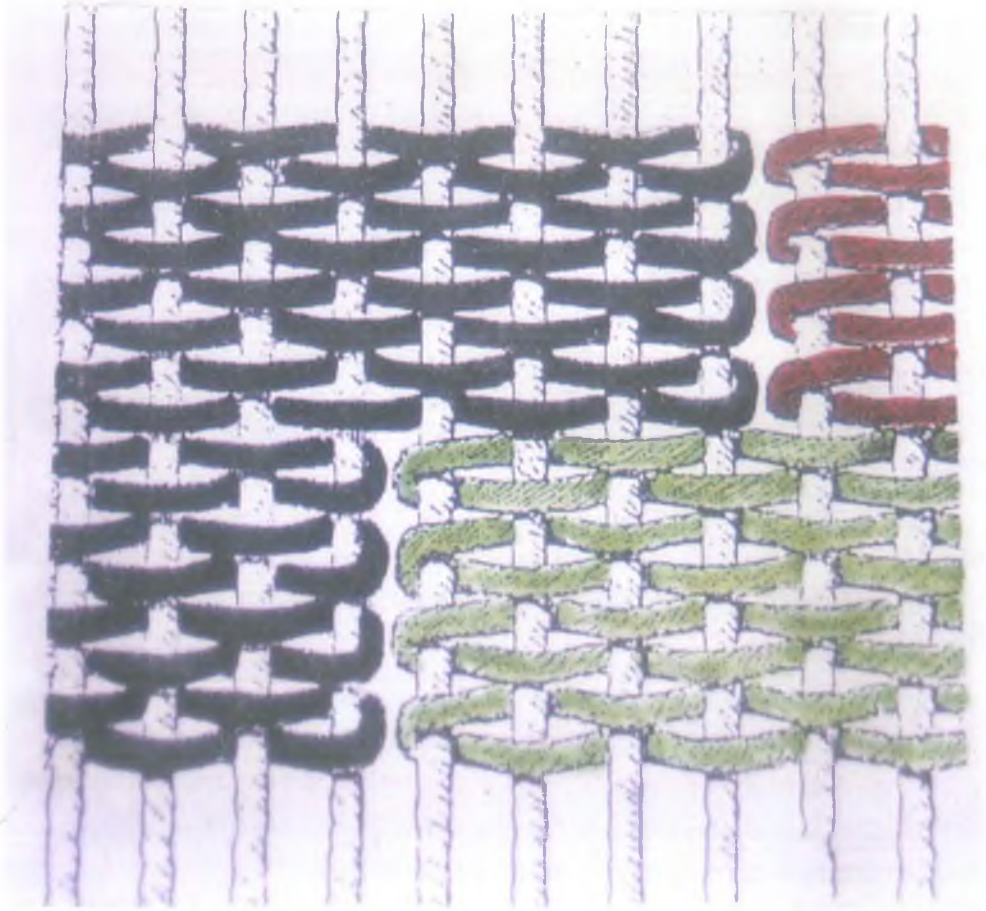
"Kilim" kelimesi Türkçe bir kelime olarak 13. Yüzyıldan beri kullanılmaktadır. Kilim geleneksel bir dokuma tekniği olarak çeşitli yabancı dillerde de kullanılmaktadır. "Ukrayna'da "kylym", Polonya dilinde "kilim", Bulgarca'da ve Sırpça'da "kilim" Romence'de ise "chilim"dir (Acar, 1982).

4.2. Kilim Tekniği

Dokuma, iki veya daha çok iplik grubunun çeşitli şekillerde birbiri arasından geçerek meydana gelen dokulardır. Bir dokuma tekniği olan kilim ise, motiflerin bulunduğu belirli alanlarda, atkı ipliğinin çözgülerin bir altından, bir üstünden geçerek bir başka motifin sınırına kadar gitmesi ve buradan geri dönmesidir (Akpınarlı, 1997). Böylece aynı renkteki atkı ipliğinin çözgü ipliklerinin arasından kendi desen alanında gidip gelerek motifleri oluşturmasıdır. Motifler dokuyucunun isteğine göre bölüm, bölüm veya sıra halinde dokunabilir. Kilim dokuyucularının motifleri dokurken, eline aldığı bir renk atkı ipliğini motif sonuna kadar devam ettirmektir. Bu şekilde yapılan dokuma daha kolay ve az zamanda

yapılmaktadır. Uygulanan motifin bir tarafından diğer tarafına açılan ağızlıktan geçirilen atkı ipliği bol bırakılarak kirkitle sıkıştırılarak atkı iplikleri çözgü ipliklerini örterek gizlenmesini sağlamıştır.

Kilim tekniği dokunurken çözgü ipliklerinin arasında geçen atkı iplikleri belirli motif alanlarında gidip, geri dönerken en son çift çözgüye dolanarak geri döndüklerinden, iki ayrı renkteki atkı ipliklerinin karşılaştığı dikey çizgilerden birer ilik meydana gelir. Bu tür kilimlere "ilikli kilim" denilir (Bkz. Şekil 12). Bu iliklerin açık bırakılma şekilleri, çeşitli tekniklerle kapatılması ya da dikey çizgilerden kaçınılarak ilik meydana getirilmeden dokunulması ile değişik kilim türleri ortaya çıkmaktadır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp, 1998). Bu kilim türlerini şöyle sıralayabiliriz. İlikli kilim, desen sınırları eğik olan kilim, eğri atkılı kilim, normal atkı ipliklerinin arasına ek atkı iplikleri sıkıştırılan kilim, çift kenetleme ile yapılan kilim, atkı ipliklerinin aynı çözgü ipliği üzerinden geri dönmesi ile yapılan kilim, sarma konturlu kilim, eğri atkılı kontur kilimdir.

Şekil 1: İlikli Kilim

4.2.1. İlikli Kilim

Anadolu kilimleri içinde en yaygın ve tanınmış olan kilim türüdür. Türkiye'de hemen hemen her yörede ilikli kilim tekniği ile yer yaygıları, namaz seccadeleri, heybe, çuval, minder vb. ürünler dokunmaktadır. Teknik olarak çözümlü ipliklerinin arasında bir alttan, bir üstten çözümlü örtecek şekilde geçirilen değişik renkteki atkı iplikleri kendi motiflerinin sınırından geri dönmektedir. Bir motifin sınırı ile yanındaki motifin başka renkteki atkı iplikleri aynı yerden birkaç sıra geri döndüğünde arada dikey bir çizgi meydana gelir ki buna ilik denilmektedir (Şekil 12). İliklerin 1 cm'den fazla uzun olması görünüm ve kullanım açısından sağlıklı olmadığından mümkün olduğu kadar dikey çizgilerden kaçınılmaktadır. Bu nedenle motifler çoğunlukla köşeli enine, çapraz ve kesik çizgilerden oluşmaktadır.

4.2.2. Desen sınırları Eğik Olan Kilimler

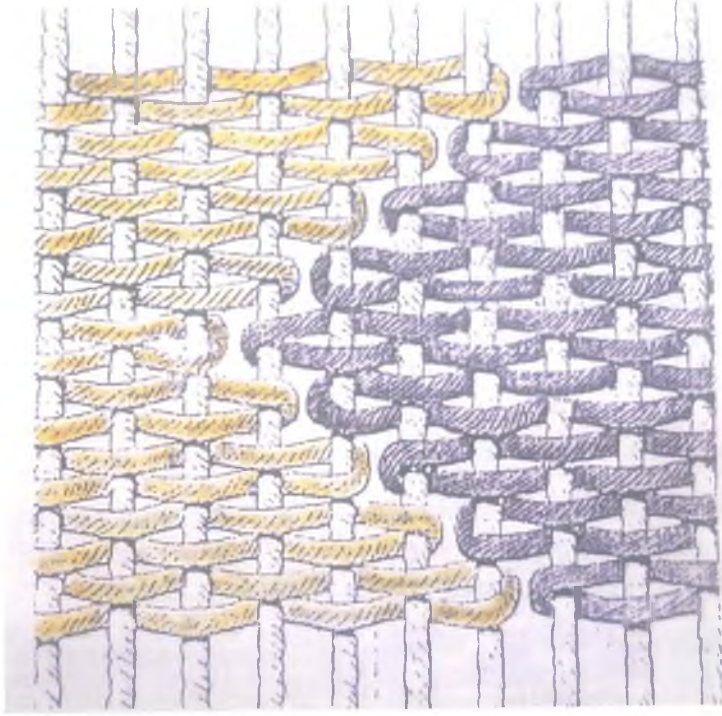
Bu kilimlere iliksiz kilim de denilmektedir. İlikler meydana gelmeden çapraz veya enine çizgilerden oluşan motiflerden yapılmaktadır (Şekil 13) "İzmir Helvacı Yörükleri İliksiz kilime "Kırpiplik" adını vermektedir" (Acar 1982; Akpınarlı, 1997).

4.2.3. Eğri Atkılı Kilimler

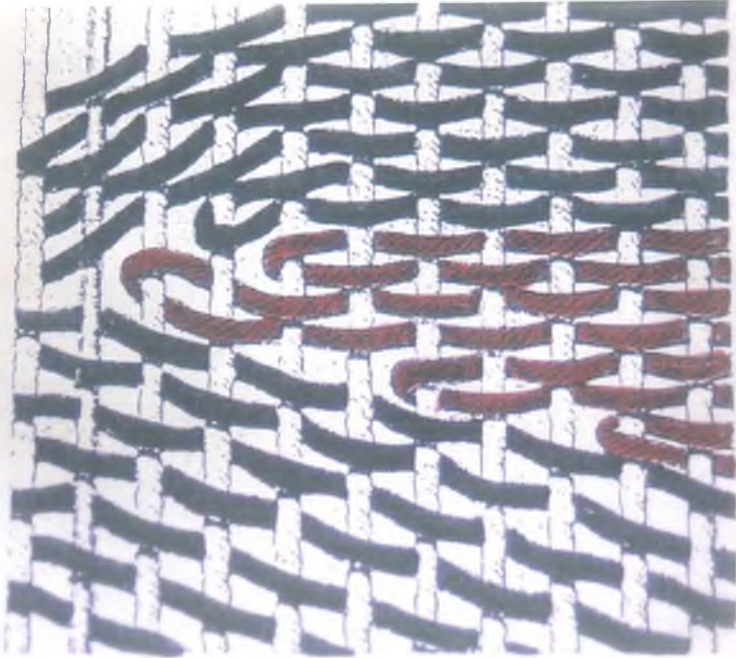
Atkı iplikleri çözümlü iplikleri arasından düz bir hat halinde geçirildikten sonra, atkı iplikleri motife göre bazı yerlerde kuvvetli, bazı yerlerde hafif sıkıştırılır. Böylece atkılarını motife uygun bir eğrilikle çözümlülerin arasından geçirilmesi sağlanmış olur. Atkı ipliklerinin bazı yerlerde gergin, bazı yerlerde gevşek olmasından dolayı eğik ve yuvarlak çizgiler meydana gelir (Şekil 14).

4.2.4. Normal Atkı İpliklerinin Arasına Ek Atkı İplikleri Sıkıştırılan Kilimler

Kilim dokuması esnasında atkı iplikleri belirli yerlerde bir grup atkı atılarak sıkıştırılır ve tekrar üzerine muhtazam şekilde bir kaç sıra atkı ipliği geçirilerek dokumaya devam edilir (Şekil 15).

Şekil 2: Desen sınırları Eğik olan Kilim.

Şekil 3: Eğri Atkılı Kilim

Şekil 4: Normal Atkı İpliklerinin Arasında Ek Atkı İplikleri Sıkıştırılan Kilimler

Bu teknikle yapılan yaygıların yüzünde bombeler meydana gelmektedir. Derbent, Islahiye, Toros yörüklerinin kilimlerinde rastlanan bir tekniktir (Acar 1982).

4.2.5. Çift Kenetleme ile Yapılan Kilimler

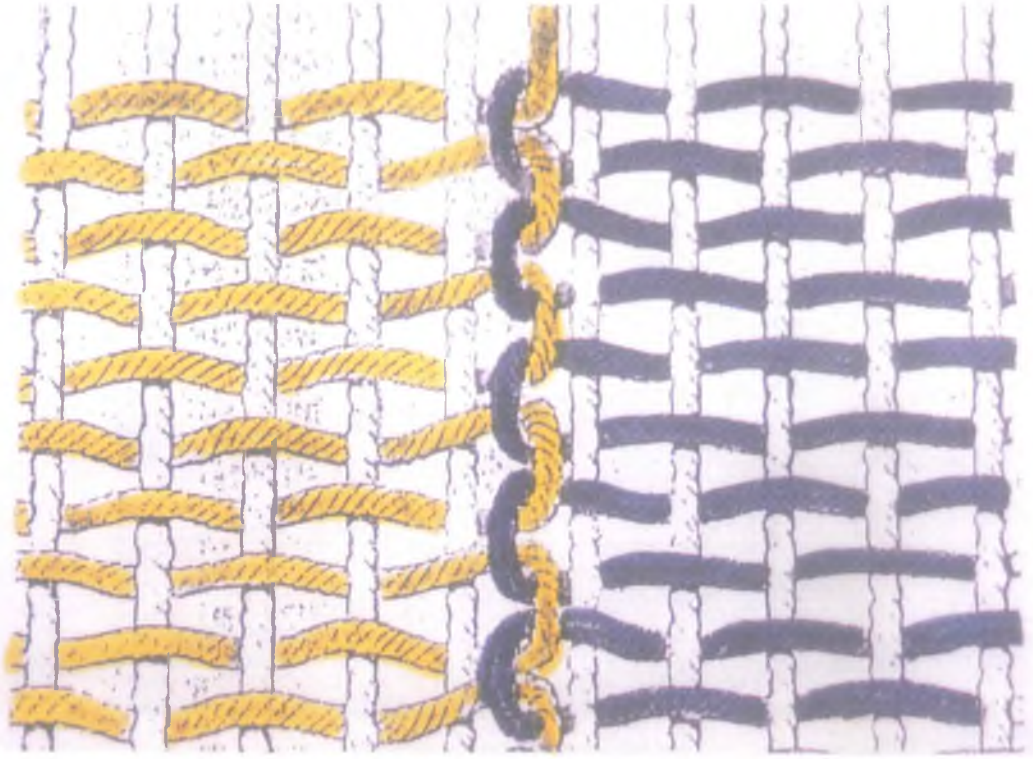
Dokuma yapılırken motif alanında gidip, gelen değişik renkteki atkı iplikleri dönüş yaptıkları sırada karşılaştıkları diğer renkteki atkı iplikleri ile karşılıklı kenetlenir (Şekil 16).

Anadolu kilimlerinde çok az kullanılan bir tekniktir. Dokumanın ön yüzünde kesin çizgilerle birbirinden ayrılmış desen alanlara görülür.

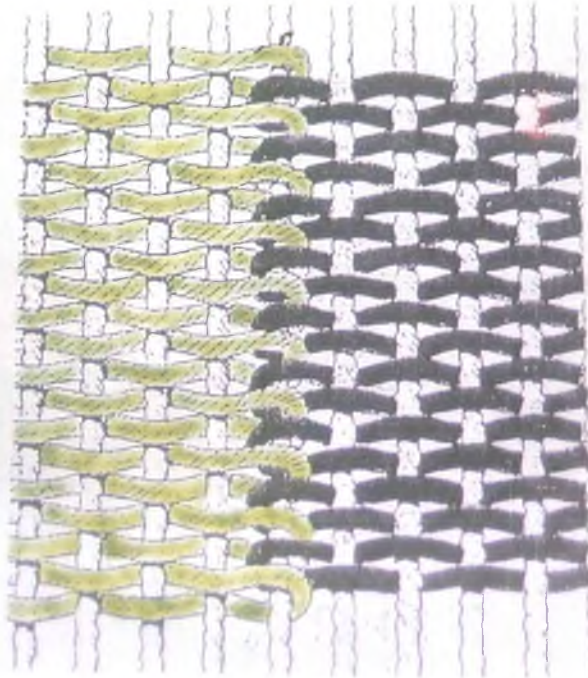
4.2.6. Atkı İpliklerinin Aynı İpliği Üzerinden Geri Dönmesi ile Yapılan Kilimler

Dokuma yapılırken ayrı motif alanlarından gelen atkı iplikleri karşılaştıkları aynı tek çözgü üstünden geriye dönüş yaparlar. Böylece dikey motif sınırları çift çift gruplar halinde birbirine bağlanmış olur (Şekil 17).

Geleneksel Türk kilimlerinde kullanılmayan bir tekniktir. Figuratif tapestry dokumalarında kullanılır (Acar, 1982; Akpınarlı, 1997).

Şekil 5: Çift Kenetleme İle Yapılan Kilimler

Şekil 6: Atkı İpliklerinin Çözüğü İplikleri Üzerinden Geri Dönmesi İle Yapılan Kilim

4.2.7. Sarma Konturlu Kilimler

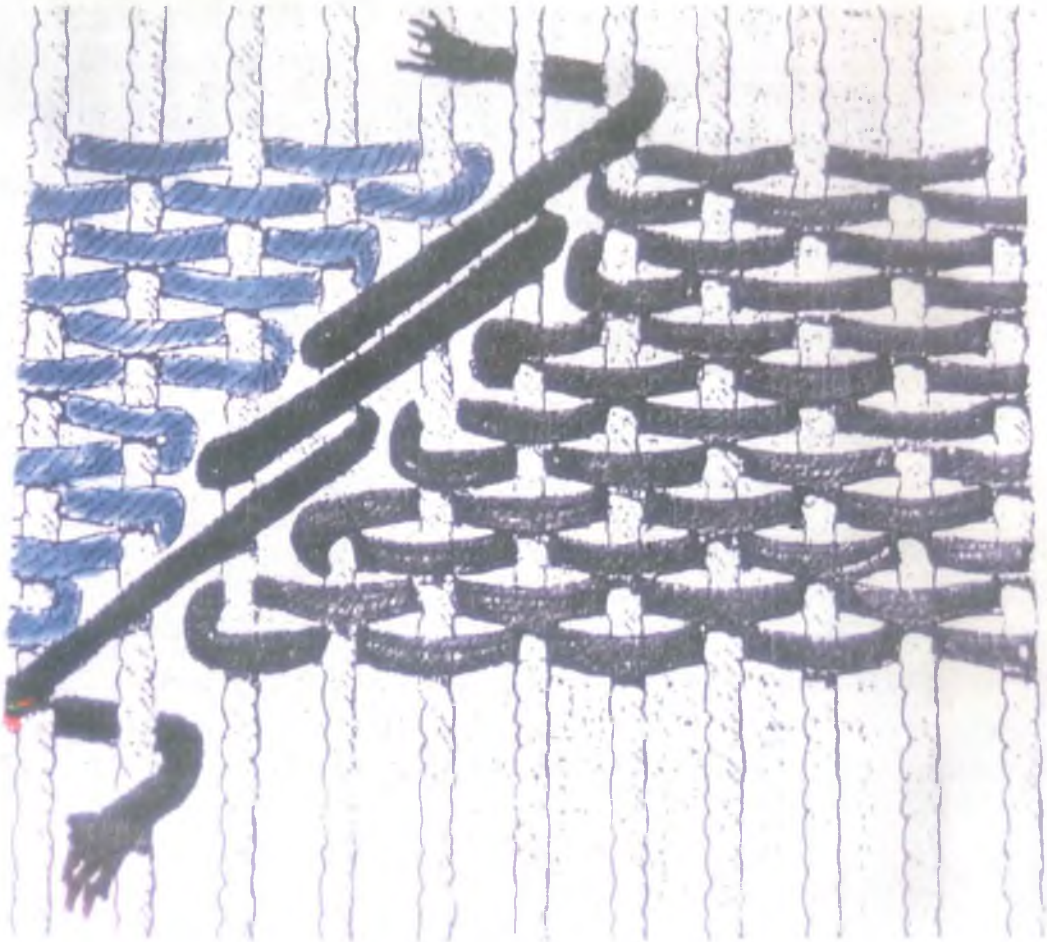
Dokuma yapılırken motiflerin dönüşlerinden meydana gelen atkılar arasındaki boşluklar ve ilikler bir çerçeve ipliği ile arada kalan çözümlere teker teker yukarıya doğru dikey, çapraz ve enine sarılarak yapılmaktadır. Dokumanın yüzünde iğne ile işlenmiş gibi bir kontur oluşturur. Bu işlem dokuma ile birlikte yapılmaktadır. Ülkemizde yaygın olarak kullanılan bir tekniktir (Şekil 18).

4.2.8. Eğri Atkılı Kontur Kilimler

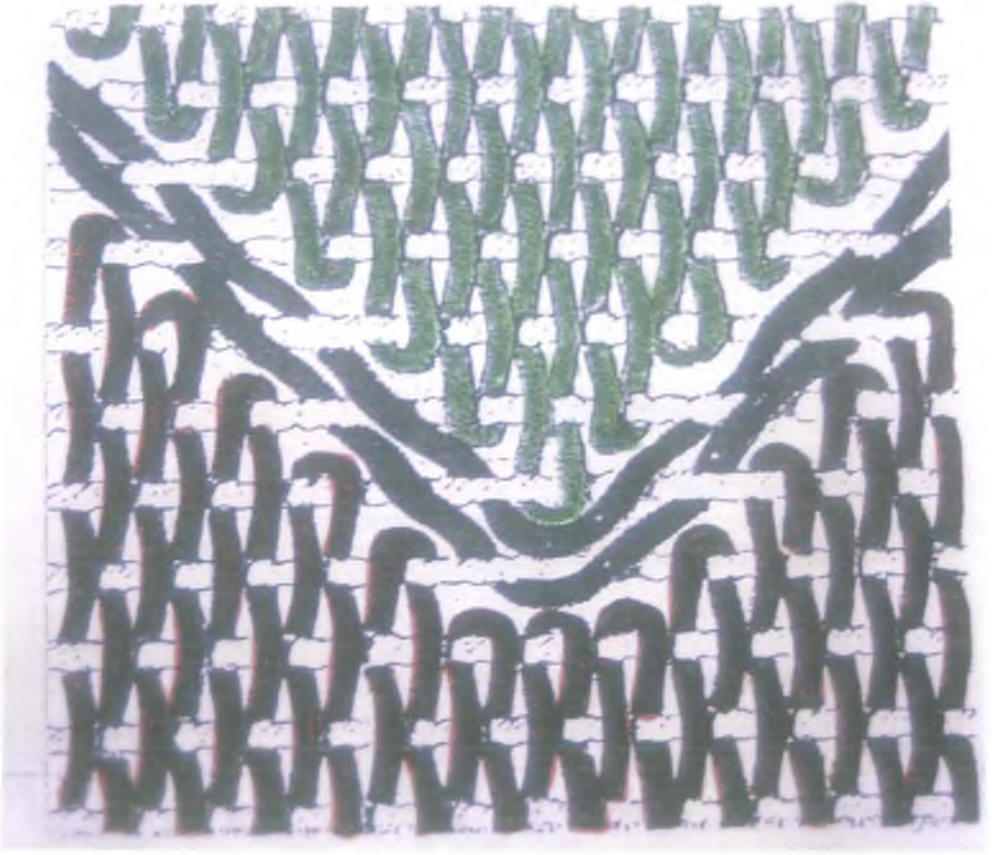
Motifler arasında bırakılan geniş boşluklar motifin kenarına paralel olarak ayrı renkte bir kontur ipliği ile, enine atılmış olan atkılar arasında dikey, çapraz, eğri şeritler halinde alt-üst dokuma tekniği ile dokunarak boşluklar doldurulmaktadır (Şekil 19).

Kilim dokumada, kilim türlerinden biri veya birden fazla teknik birarada kullanılmaktadır. Bu tekniklerin kullanımı yörelere ve oymaklara göre farklılık göstermektedir.

Anadolu Kilimleri yapıldığı memleket, köy, aşiret, aile ve dokundukları motiflerden birinin adını taşımaktadır. Ülkemizin hemen hemen her yöresinde dokunan kilimlerin isim yapmış olanlarından bazıları: Uşak-Eşme; Silifke-Silifke Kayabaşı; Niğde-Çukurköy, Zengen; Konya-Karaman, Liskip, Obruk, Karasu; Afyon-Emirdağ, Daskırı, Bayat; Sivas-Şarkışla; Kayseri-Pınarbaşı, Bünyan, Afşar Köyleri; Ankara-Koçhisar, Haymana; Malatya-Drişan; Gaziantep-Antep, Kirkitli (Aşiret); Çemişkezek Şavak (Aşiret); Eskişehir-Sivrihisar, Mucur-Dalakçı; Van-Beritan (Aşiret) Jirki; Şanlı Urfa-Karacadağ vb.dir.

Şekil 7: Sarma Konturlu Kilim

Şekil 8: Eğri Atkılı Kontur Kilim

4.3. Karakeçili Kilimlerinde Kullanılan Araç ve Gereçler

Şanlıurfa ili Siverek ve Suruç ilçeleri Karakeçili aşiretinde yapılan kilimler incelendiğinde araç olarak iki çeşit yer tezgahı kullanıldığı görülmüştür. Şekil 20'de görülen yer tezgahında eni 30-40 cm genişliğinde düz kilimler dokunmaktadır. Çoğunlukla boyuna ince, kalın çizgilerden oluşan bu tezgaha ve yapılan dokumaya yörede RASRE (giden yol) denilmektedir. Diğer yer tezgahında 100-200 cm eninde (tezgahın büyüklüğüne göre) desenli kilimler dokunmaktadır (Şekil 21). Atkı ipliklerini sıkıştırmada kerkit (kirkit) kullanılmaktadır. İplik yapımında kullanılan araçlar ise; yünün taranmasında kullanılan tarak ve iplik haline getirmek için eğirme ve bükme işleminde kullanılan tevşidir (teşi) (Şekil 22).

Kilimde kullanılan gereç ise yün ve kıldır. Çoğunlukla keçiden elde edilen elyaftan sert ve daha bükümlü yapılan iplikler çözgü ipliği olarak, koyundan yapılan iplikler ise atkı ipliği olarak kullanılmaktadır (Akpınarlı, 1999).

Resim 12: Siverek İlçesi Karakeçi bucağında "RASRE" ismi verilen dokuma tezgahı.

Resim 13: Siverek ilçesi Karakeçi bucağında çeşitli yaygı ve seccade dokunan yer tezgahında dokuma yapan Karakeçili gençler.

Resim 14: Elyaf taramada kullanılan "Tarak" ve "Tevşi" ile ipliğin eğrilmesi.

İpliklerin renklendirilmesinde önceleri doğal boyalardan yararlanıldığını günümüzde ise kimyasal boya kullanıldığını ve boyama işinin bu işi bilen ve meslek edinen kişiler tarafından yapıldığı tesbit edilmiştir. Ancak Siverek Karakeçili kilimlerinde çoğunlukla elyafın doğal renkleri (siyah, kahverengi, bej, gri, beyaz) kullanılmaktadır. Suruç ilçesinde doğal renklerin yanında canlı renkler de tercih edilmektedir.

4.4. Karakeçili Kilimlerini Teknik Özellikleri

Siverek Karakeçili kilimlerinde, desen sınırları eğik olan, eğri atkılı, atkılı ipliklerinin çözgü ipliklerinin üzerinden geri dönmesi teknikleri kullanılmaktadır. Ayrıca zireci ve nik denilen kilimlerde çözgü yüzlü cicim tekniği ve çuvallarda cicim tekniği kullanıldığı tesbit edilmiştir. Suruç ilçesinde ise, kilim tekniği yanında cicim tekniği "Çin" (nakış) adı ile kullanılmaktadır.

4.5. Karakeçili Kilimlerinden Desen Motif Kompozisyon ve Renk Özellikleri

Siverek Karakeçili aşiretinde zireci, nik, şegani, müherim, nical, gemisi isimleri verilen kilimler dokunmaktadır (Bkz. s. 36-64). Müherim denilen kilimlerde geometrik bezeme yoğunlukta kullanılmıştır (Bkz. s. 45). Kompozisyon olarak boyuna tekrarlanan orta motifler ve

bordürler yer almaktadır. Müherim denilen kilim üzerinde nik, külünçe, zencir, gerdanlık, göl, ayna vb. desenler kullanılmaktadır (Bkz. s. 50).

Zireci ismi verilen kilimlerde ise çözgü yünlü cicim tekniği kullanılmış desenler boyunca giden kalın, ince çizgiler üzerinde arka arkaya tekrar veya belirli aralıklarla yerleştirilmiştir (Bkz. s. 37). Kurbağa, akrep, makaskı, zikzak, şahmeran vb. motifler kullanılmaktadır. Zireci üzerindeki motiflerin çoğunluğu Türkmen boylarındaki imlerdir (Akpınarlı, 1997).

Şageni, nik, nical, gemisi ismi verilen kilimler ise çoğunlukla canlı renklerden oluşan boyuna çizgiler halinde dokunmuştur (Bkz. s. 54-64). Bazılarının üzerinde küçük im olan motifler veya iğne ile yapılmış (şegani, nical) renkli oyulgama dikişler bulunmaktadır.

Zireci, şegani, nik, nical, gemisi türü kilimler şak (parça) halinde dokunarak istenilen en genişliğinde 3-4 parça birbirine dikiş tekniği ile canlı renkli ipliklerle birleştirilmiştir (Onuk, Akpınarlı, 1995).

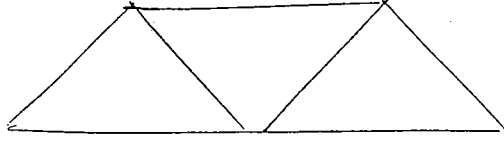
Suruç ilçesinde ise, yatay renkli çizgilerden oluşan "Palas" denilen düz kilimler şak (parça) halinde dokunarak 2 parça dikişle birleştirilmektedir. Ayrıca Korkara denilen siyah-beyaz küçük karalardan oluşan boyuna çizgilerin üzerinde yengeç, akrep; Çernok, Acem nakışı denilen motifler cicim tekniği ile yapılmıştır.

Motifler Karakeçili aşiretinin yaşam özelliklerini, sevinçlerini, üzüntülerini yaşadıkları tüm güzellikleriyle yani duygu ve düşüncelerinin kültürlerinin bir yansımasıdır.

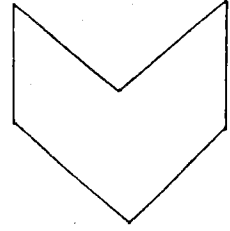
Karakeçili kilimlerinde elyafın doğal renkleri olan siyah, beyaz, gri, bej, kahverengi tonları hakim renkler olarak kullanılmaktadır. Boyalı iplik olarak kırmızı, turuncu, yeşil, bordo en çok kullanılan renklerdir.

Yörede en çok kullanılan motiflerin desen çizimleri yapılmıştır.

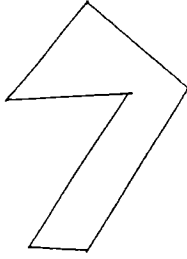
4.6. Karakeçili Kilimlerinde Kullanılan Motifler

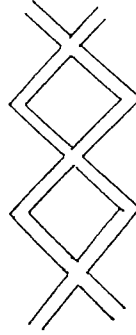
1) Muska (Nuvuşt)

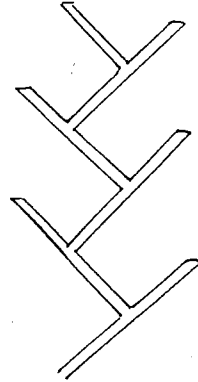
2) Makaskı

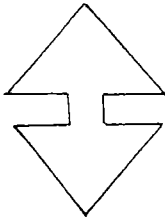
3) Akrep

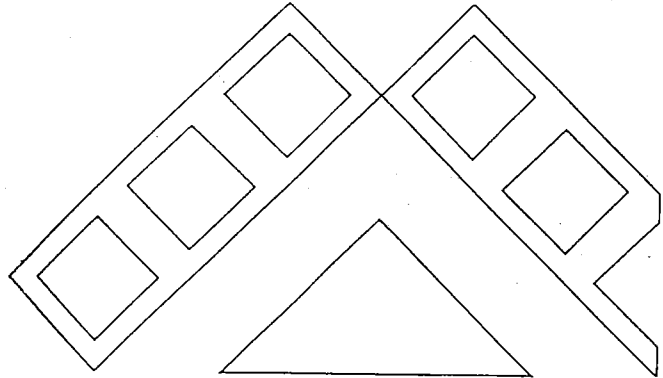
4)

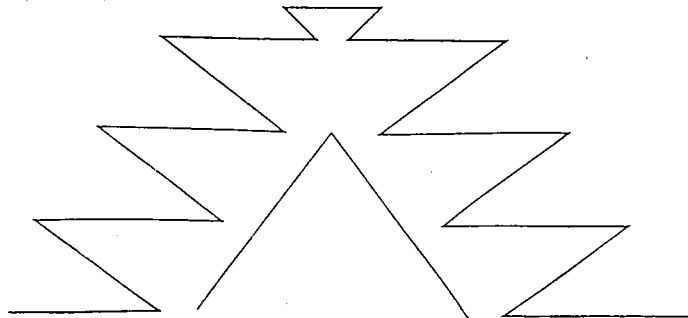
5) Ağaç

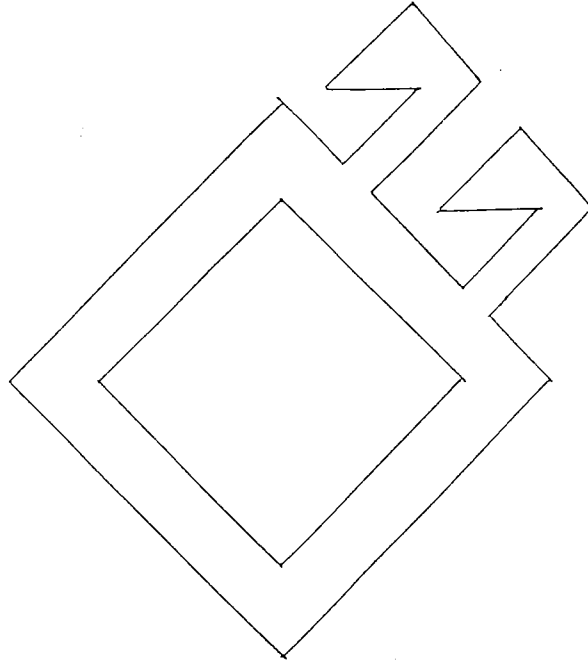
6) Entel

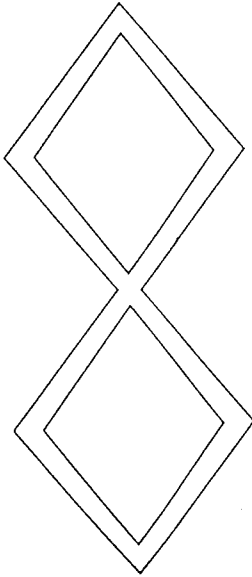
7) Külünce

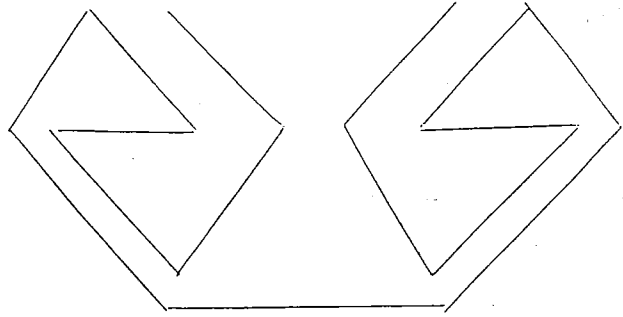
8)

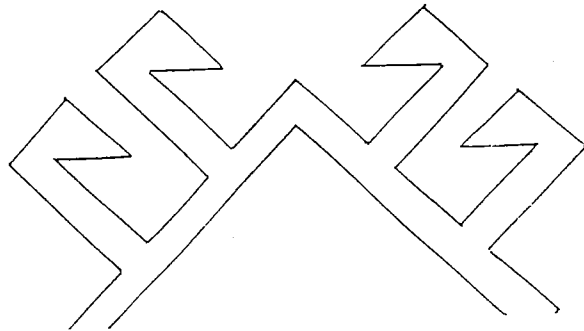
9) Gerdanlık

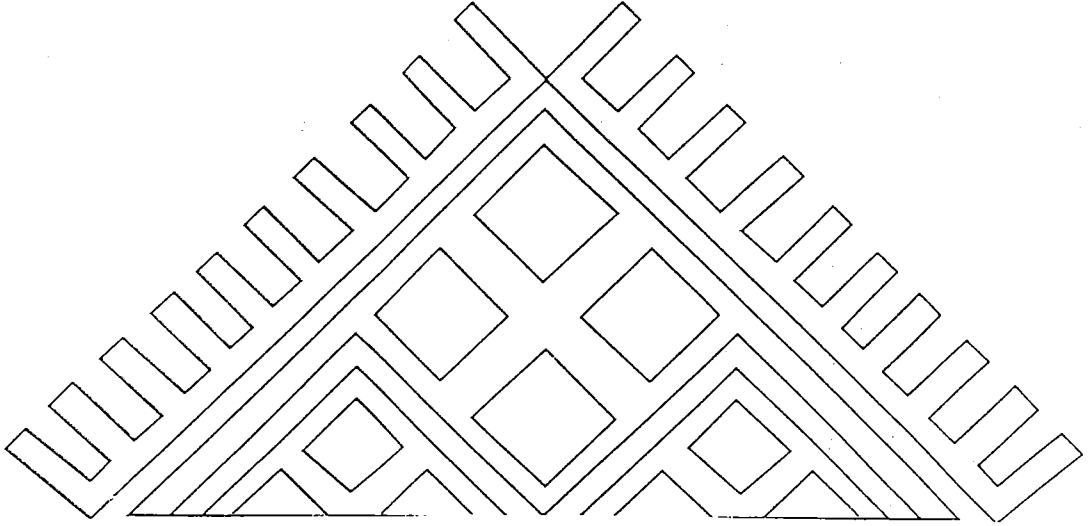
10) Ayna

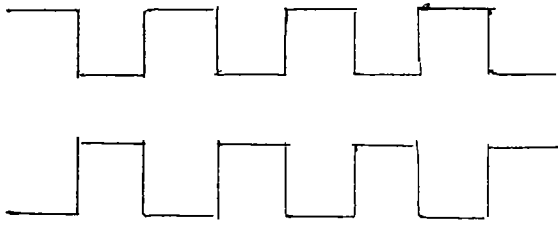
11) Nik

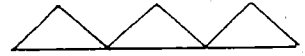
12) Gerdanlık

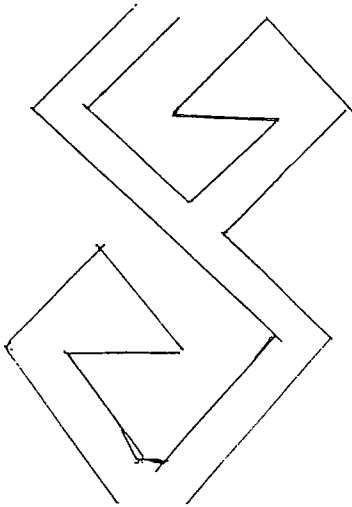
13) Göl

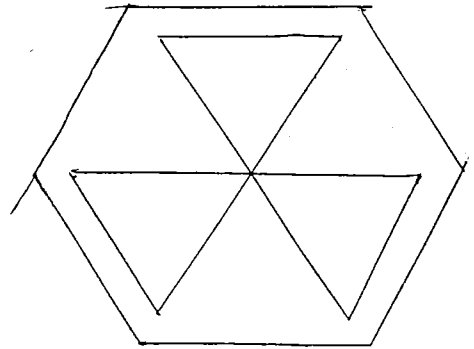
14) Zencir (İnteli)

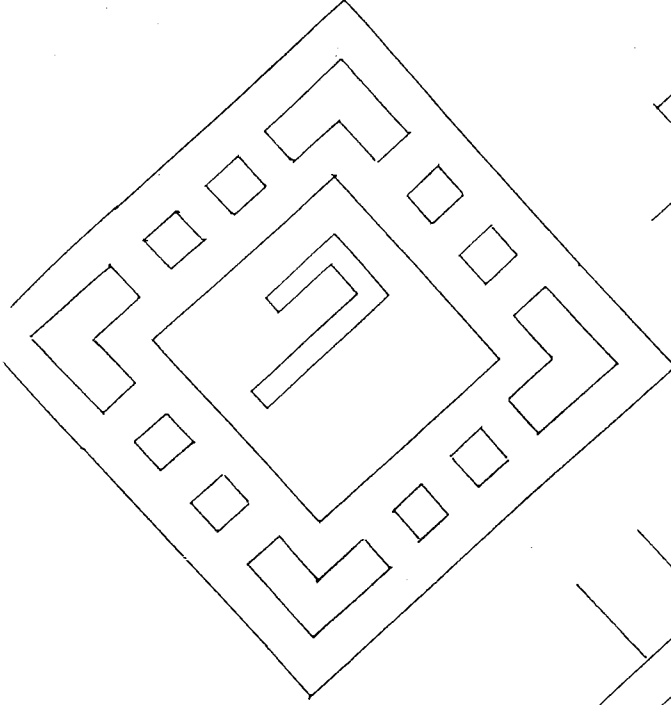
15) Muska (Nuvuşt)

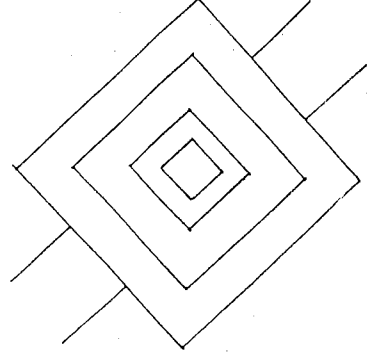
16) Köşe Nikleri

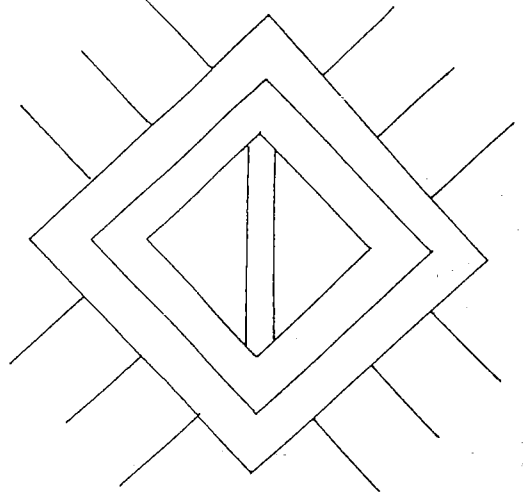
17) Ayna

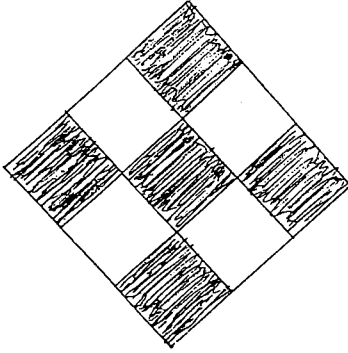
19)

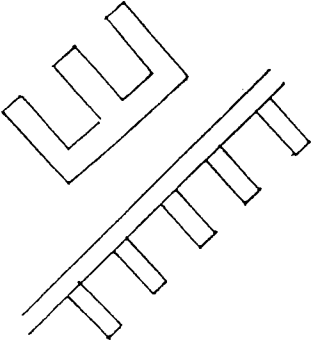
18) Karagöz

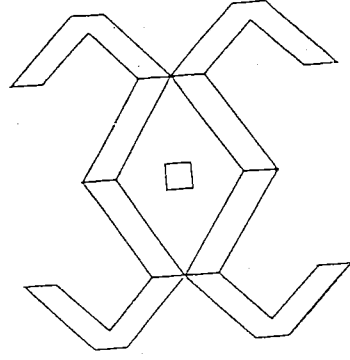
20)

21) Kaplumbağa

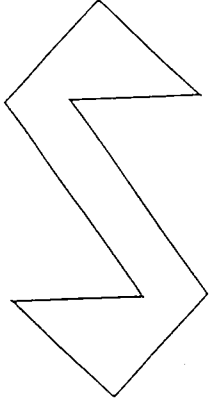
22)

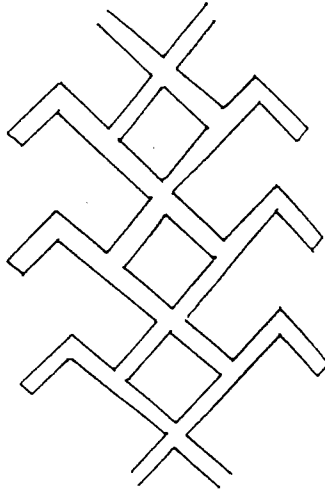
23) Kurbağa

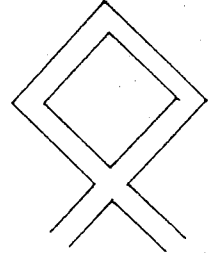
24) Zikzak

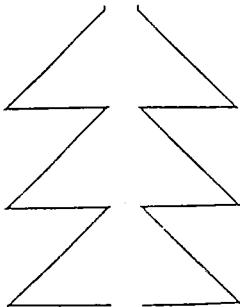
25) Şahmeran

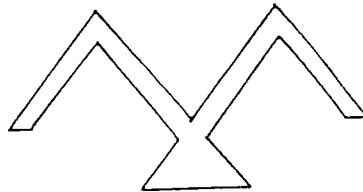
26) Ağaç

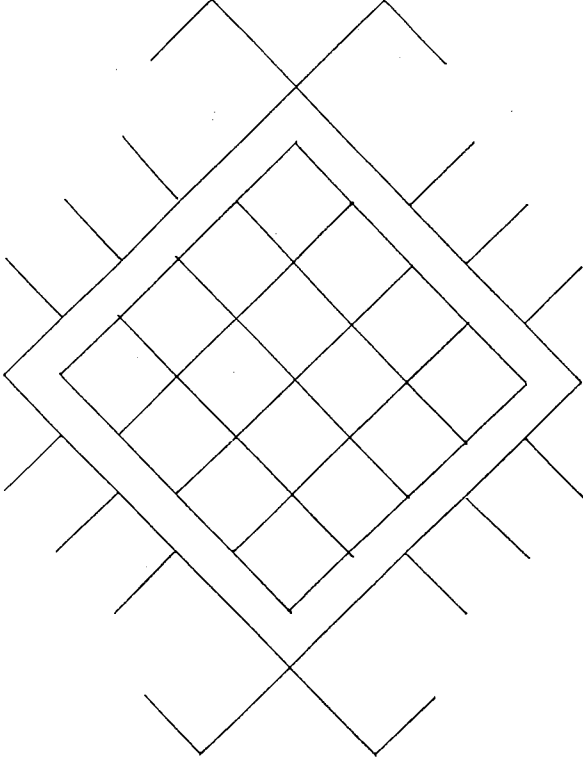
27)

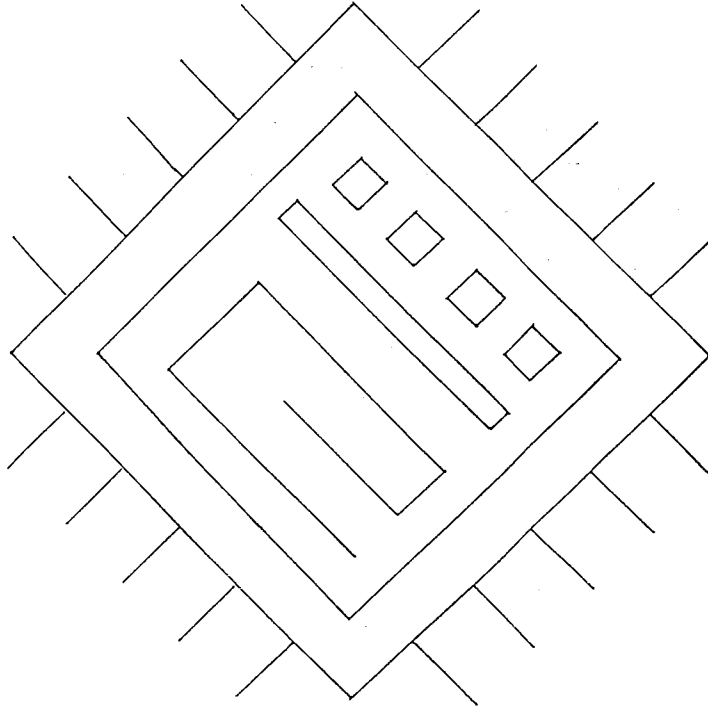
28)

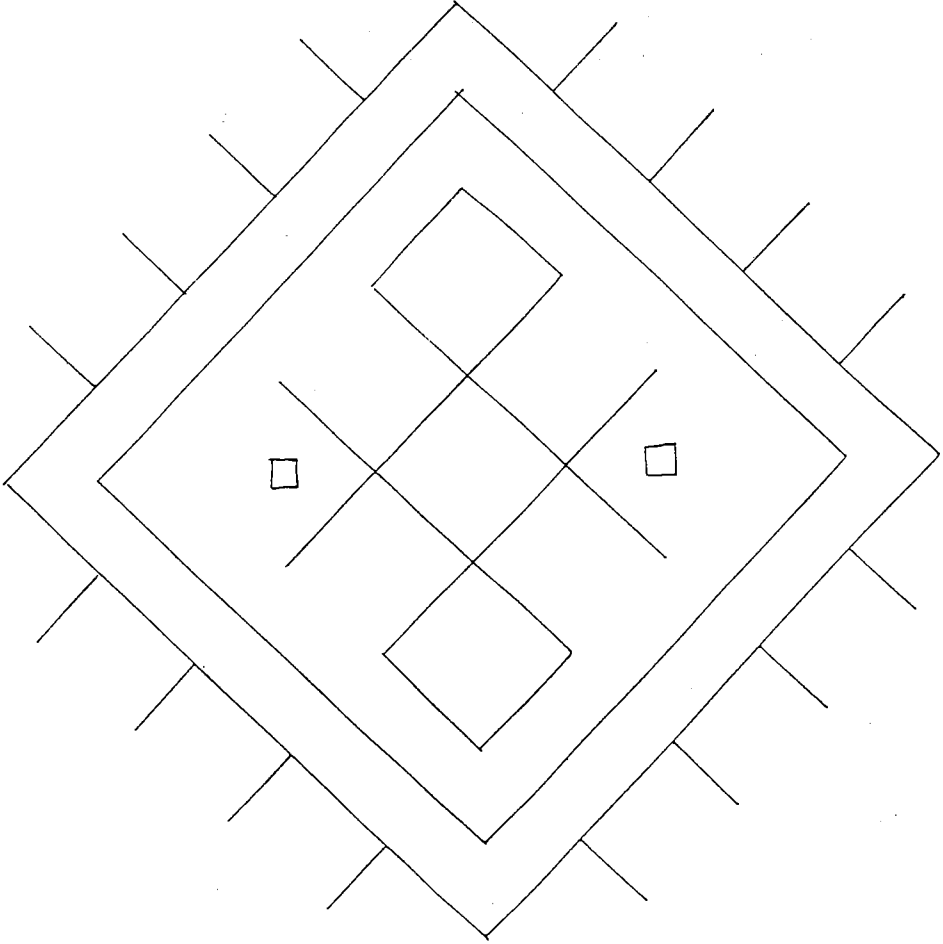
29)

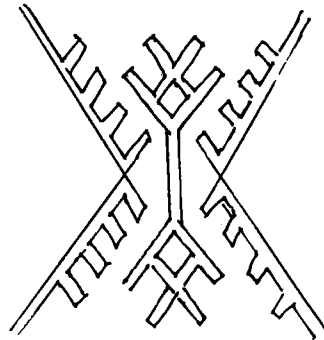
30) Çarnok

31) Cin

32) Acem Nakışı

33) Nakış

Resim 15 : Karakeçili Kilimi.

5. KARAKEÇİLİ KİLİM ÖRNEKLERİ

Karakeçililerin dokuduğu kilimler desen, motif, renk kompozisyon açısından özgün çalışmalardır. Bu kilimleri çeyiz, hediye ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla dokunmaktadır. Yörede orijinal olarak tesbit edilen kilim örnekleri araç, gereç, teknik, desen, kompozisyon, özellikleri v.b. yönlerden detaylı olarak incelenmiştir. Bu bölümde 32 adet kilim ve dokuma tekniğiyle üretilen ürün, 1 keçe, 1 geve örneği karakeçili çadır geleneğinin bir parçası olarak tanıtılacaktır.

ZİRECİ

Örnek	: 1
Çizim No.	: 2, 9, 1, 21, 24
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 192 cm (4 şak birleştirilmiş)
Boy	: 345 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim-cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah-kırmızı, yeşil
Desende	: Turuncu, beyaz, pembe, mavi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Zikzak, makaskı (makas), gerdanlık, nuvuşt (muska), kaplumbağa
Seçilen Konu	
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Makaskı, gerdanlık, nuvuşt, kaplumbağa
Kompozisyon	: Yörede Zireci denilen kilim yaygı, battaniye ve yatak sarmada kullanılmaktadır. Dokuma 4 parça (şak) halinde yapılmış ve dikilerek birleştirilmiştir. Yörede Rasre (her giden yol) ismi verilen yer tezgahlarında dokunmaktadır.
Kaynak Kişi	: Şaha Akıl

ZİRECI

Örnek	: 2
Çizim No.	: 24, 2, 15, 25, 9, 21
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı, battaniye, örtü
Boyutları	
En	: 192 cm (4 şak birleştirilmiş)
Boy	: 345 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim-cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı, siyah, bordo, yeşil
Desende	: Turuncu, beyaz
Yörede Kullanılan Motif İsimleri	: İbrik, şahmeran, zikzak, kaplumbağa, nuvuşt, Gerdanlık, makaskı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Zikzak, üçgen, baklava, düz çizgi, verev çizgi
Nesneli Bezeme	: İbrik
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Şahmaran, zikzak, kaplumbağa, nuvuşt, makastı, gerdanlık
Kompozisyon	: Zireci ismi verilen dokuma 4 şak (parça) halinde dokunarak birleştirilmiştir. Yörede battaniye, yatak sarmada ve gelin yatağının altında yaygı olarak veya çadır ve odalarda yaygı olarak kullanılmaktadır. Özellikle günlük yaşamında kullandığı eşyalardan (makas, ibrik, gerdanlık vb.) etkilenecek motiflere isim verilmiştir.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

ZİRECİ

Örnek	: 3
Çizim No.	: 25, 2, 21, 24
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yayı
Boyutları	
En	: 190 cm (4 şak birleştirilmiş)
Boy	: 330 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim-cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı, siyah
Desende	: Beyaz, yeşil, turuncu
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Şahmaran, zikzak, masaksı, kaplumbağa
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, baklava, zikzak
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Şahmaran, kaplumbağa, makası
Kompozisyon	: 4 şaktan oluşan zirecinin boyuna ince, kalın çizgiler üzerinde motifler arka arkaya yerleştirilmiştir.
Kaynak Kişi	: Şaha Akıl

NİCAL

Örnek	: 4
İnceleme Tarihi	: 1999
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Örtü
Boyutları	
En	: 220 cm (10 şak olarak birleştirilmiş)
Boy	: 375 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim (bezayağı)
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Turuncu, kırmızı, lacivert, pembe, sarı, yeşil
Desende	: Beyaz, pembe, sarı siyah, mavi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Yörede "Nical" denilen dokuma kilim (bezayağı) tekniği ile çeşitli renklerde dokunmuştur. Renkli ipliklerle dikiş tekniği ile birleştirilmiş ve dikiş tekniği ile renkli oyulgamalar yapılmıştır. Çoğunlukla yüklük önlerinde ve çadır içlerinde örtü olarak kullanıldığı için bir kenarı saçaklarla süslenmiştir.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

MİHERİM

Örnek	: 5
Çizim No.	: 1, 7, 9, 10, 12, 13, 14
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 144 cm
Boy	: 283 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Bej, kırmızı, lacivert
Desende	: Turuncu, kırmızı, yeşil, sarı, pembe, siyah, mor
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Muska, zencir, külünçe, ayna, gerdanlık, akrep, göl
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, sekizgen, altıgen, üçgen, kare
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Muska, zencir, külünçe, gerdanlık, akrep, göl, ayna
Kompozisyon	: Yörede Miherim (Kilim) ismi verilen yaygının bordürlerinde ayna ismi verilen motifler sıralanmıştır. Kilimin zemininde doğal (bej) yün boyanmadan kullanılmıştır. Basamaklı olarak kenarları zencir (inteli) ismi verilen motif ile yapılan Göl üç kez tekrarlanmıştır. Basamakların uç kısımlarında "akrep" motifi yer almıştır. Göl motiflerinin içinde tam ortada Nik sonra külünçe ve kenarda gerdanlık motifleri yapılmıştır. Müherim ismi verilen yaygılarda kenar bordürü olarak "Köşe Nikleri" denilen bordürler de kullanılmaktadır. Yörede en çok yapılan kilim türüdür. "Göl" denilen kısımların içlerinde farklılıklar yapılarak çeşitli şekillerde dokunmaktadır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

MİHERİM

Örnek	: 6
Çizim No.	: 7, 3, 1, 10, 11, 14, 13
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yayı
Boyutları	
En	: 125 cm
Boy	: 175 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Bordo, beyaz
Desende	: Bej, siyah, kırmızı, beyaz, mavi, sarı, yeşil
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Ayna, zencir, göl, nik, nuvuşt, külünçe, akrep
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, üçgen, düz çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Ayna, zencir, göl, nik, külünçe, akrep, nuvuşt
Kompozisyon	: Yörede miherim denilen yaygının bordüründe inteli, nuvuşt ve ayna motifleri kullanılmıştır. Zemine üst üste iki göl yerleştirilmiş ve göl çevresi "inteli" ile çevrelenmiştir. Uç kısımlarında akrep motifleri yer almaktadır. Ortada nik ve külünçe motifleri bulunmaktadır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

MİHERİM

Örnek	: 7
Çizim No.	: 1, 3, 7, 10, 9, 13, 16, 14
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 150 cm
Boy	: 300 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı, siyah
Desende	: Turuncu, kırmızı, siyah, gri, bej
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Muska, zencir, külünçe, ayna gerdanlık, akrep, gol, köşe niki
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, baklava, zikzak
Sembolik Bezeme	: Muska, zencir, külünçe, ayna, gerdanlık, akrep, göl, köşe niki
Kompozisyon	: Gol ismi verilen üç büyük motif kilimin ortasında birbirine bağlantılı olarak dokunmuştur. ol denilen motiflerin ortasında yanyana baklavalardan oluşan külünçe motifi yer almıştır. Gol'un dış kenarları ve bordür kenarlarında "zencir" motifi kullanılmıştır. Kilimin başlangıç ve bitiminde yatay olarak "Muska" motifleri yer almıştır. Uzun kenarlardaki bordürde ise köşe niki (dal) denilen motif kullanılmıştır. Kırmızı ve turuncu renkler boyanmış, diğer renkler ile elyafın doğal renkleri doğal renkleri olarak kullanılmıştır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

MİHERİM

Örnek	: 8
Çizim No.	: 1, 14, 7, 3, 11, 16
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yayı
Boyutları	
En	: 135 cm
Boy	: 180 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Turuncu, beyaz
Desende	: Gri, siyah, beyaz, turuncu, yeşil
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Muska, zencir, külünçe, akrep, köşe niki, nik, gerdanlık
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, baklava, zikzak çizgi, düz çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Muska, zencir, külünçe, gerdanlık, nik, köşe niki
Kompozisyon	: Kilim "zikzak" denilen bordür ile başlanmıştır. İki boyuna kenarda köşe niki ve muska motifleri bordür olarak kullanılmıştır. Ortada basamaklı olarak gol yerleştirilmiş, gol'un kenarlarında "zencir" ve uç kısımlarda "akrep" motifi yapılmıştır. Gol'un iç kısmına gerdanlık ve külünçe ve nik motifleri yerleştirilmiştir.
Kaynak Kişi	: Şaha Akıl

MİHERİM

Örnek	: 9
Çizim No.	: 16, 1, 10, 7, 13, 14, 3
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 153 cm
Boy	: 300 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı, siyah
Desende	: Gri, siyah, turuncu, beyaz, kırmızı
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Gol, külünçe, ayna, köşe niki, muska, zencir, akrep
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen baklava, zikzak çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Köşe niki, gol, külünçe, ayna, muska, zencir, akrep
Kompozisyon	: Kilimin dört tarafındaki bordürlerde muska ve köşe niki kullanılmıştır. Zemine geçişte ise zencir motifi yer almıştır. 3 gol birbirine bağlantılı yerleştirilmiş, gol'un çevresinde zencir ve akrep motifi, içlerinde ise nik, külünçe ve akrep motifleri kullanılmıştır.
Kaynak Kişi	: İbrahim Akıl

NİK

Örnek	: 10
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: At örtüsü
Boyutları	
En	: 192 cm (4 şak olarak birleştirilmiş)
Boy	: 170 cm
Saçak boyu	: 20 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	: Yeşil, kırmızı, siyah, beyaz, turuncu
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi, zikzak çizgi, üçgen
Kompozisyon	: Yörede atların üstüne örtülmek için yapılmıştır. Çeşitli küçük motiflerle bezenmiş olan örtünün uç kısımları nazar'dan korumak için renkli kumaş parçaları ile süslenmiştir.
Kaynak Kişi	: İbrahim Akıl

NİK

Örnek	: 11
Çizim No.	: 14
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Örtü, yaygı
Boyutları	
En	: 160 (4 şak)
Boy	: 196 cm
Saçak Boyu	: 32 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	: Bordo, kırmızı, yeşil, siyah, mavi, beyaz
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Zencir
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Zencir
Kompozisyon	: Yörede örtü ve yaygı olarak kullanılan nik ismi verilen dokuma 4 şak halinde birleştirilmiştir. Çoğunlukla yüklük örtüsü olarak kullanıldığından bir kenarı saçaklarla süslenmiştir
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

İŞLEMELİ GEMİSİ

Örnek	: 12
Çizim No.	: 1
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 164 cm (4 şaktan oluşmuştur)
Boy	: 390 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah, beyaz, bordo, kırmızı
Desende	: Pembe, lacivert, sarı, yeşil, mavi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Nuvuşt (Muska)
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, düz çizgi
Sembolik Bezeme	: Nuvuşt (muska)
Kompozisyon	: Yörede "İşlemeli Gemisi" ismi verilen yaygıların işlemesiz olanlarına "Gemisi" denilmektedir. 4 şak olarak birleştirilmiştir. İşlemeli olanlar çoğunlukla kız çeyizi olarak yapılmaktadır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

DESENLİ ŞEGANİ

Örnek	: 13
Çizim No.	: 33
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 140 cm (4 şak birleştirilmiş)
Boy	: 200 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözgüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim-cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, siyah
Desende	: Bordo, lacivert, sarı, kahverengi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Nakış
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Üçgen, baklava, düz çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Nakış
Kompozisyon	: Boyuna çizgili olarak yapılan zemin üzerinde kalın çizgilerde "nakış" motifleri belirli aralıklarla farklı renklerde tekrarlanmıştır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

ŞEGANİ

Örnek	: 14
İnceleme Tarihi	: 1999
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 180 cm (4 şak'tan oluşmuştur)
Boy	: 220 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Sentetik iplik
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, kahverengi
Desende	: Beyaz, kahverengi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Boyuna çizgiler halinde dokunan yaygıya yörede "Şegani" ismi verilmektedir. Kilim 4 şak'tan oluşmuştur. Şakların birleştirilmesi kahverengi ipliklerle süslenecek dikilmiştir.
Kaynak Kişi	: Şaha Akıl

SECCADE

Örnek	: 15
Çizim No.	: 11
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Seccade
Boyutları	
En	: 75 cm
Boy	: 125 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Gri, kırmızı
Desende	: Yeşil, kırmızı, turuncu, beyaz, mor, kahverengi, siyah, mavi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Minare, merdiven, bulut, nik
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, düz çizgi, verev çizgi
Nesneli Bezeme	: Minare,merdiven
Sembolik Bezeme	: Bulut, nik
Kompozisyon	: Yörede özellikle genç kızlar tarafından çeyiz için yapılan seccadelerde bordür olarak "nik" motifi kullanılmaktadır. Seccadenin alt kısmında basamaklı verev çizgiler halinde "merdiven" denilen motifler yer almıştır. Cami kısmına yapım tarihi ve minareler yerleştirilmiştir. Üst kısımda ise verev çizgiler halinde "bulut" denilen motif yer almaktadır.
Kaynak Kişi	: Saadet Akıl

SECCADE

Örnek	: 16
Çizim No.	: 14, 15, 16
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Seccade
Boyutları	
En	: 75 cm
Boy	: 125 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı gri
Desende	: Beyaz, minare, muska, bulut, köşe niki
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Zencir, minare, muska, bulut, köşe niki
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, düz çizgi, verev çizgi, üçgen
Nesneli Bezeme	: Minare, merdiven
Sembolik Bezeme	: Bulut, zencir, muska, köşe niki
Kompozisyon	: Seccadenin boyuna giden bordürlerinde "köşe niki" motifleri, yatay bordürlerde ise muska (nuvuşt) kullanılmıştır. Bordürlerle zemin "zencir" motifi ile ayrılmıştır. Minarelerin altında "zencir" motifi ile ayrılmış bölümlerde "entel" motifleri çeşitli renklerde yapılmıştır. Yörede dokuyan genç kızların duygu ve düşüncesini yaratan bordür ve süslemeler kullanılmaktadır.
Kaynak Kişi	: Saadet Akıl

CİN'Lİ YAYGI

Örnek	: 17
Çizim No.	: 30, 32, 31, 18
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç İlçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 42 cm (4 şak)
Boy	: 250 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Kıl
Dezende	: Yün ve sentetik iplik
Kullanılan Teknikler	: Kilim, -cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah, beyaz, turuncu
Desende	: Yeşil, turuncu, pembe, sarı, mavi, beyaz
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Çarnok, Acem Nakışı, Karagöz, Körkara, Cin
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Çarnok, Acem nakışı, karagöz, körkara
Kompozisyon	: Boyuna çeşitli kalınlıktaki çizgilerden oluşan zeminde silah-beyaz benekler halinde olan çizgilere "körkara" ismi verilmektedir. Zemin üzerinde kullanılan cicim tekniğinde ise çarnok, Acem nakışı ve Karagöz ismi verilen motifler kullanılmıştır.
Kaynak Kişi	: -

CİN'Lİ PALAS

Örnek	: 18
Çizim No.	: 3, 5
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç İlçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 45 cm (3 şak)
Boy	: 200 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, kahverengi, siyah, mavi
Desende	: Mavi, kırmızı
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Akrep, ağaç
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Verev çizgi, baklava, yatay çizgi
Bitkisel Bezeme	: Ağaç
Sembolik Bezeme	: Akrep
Kompozisyon	: Kalın, ince çizgilerden oluşan zemin üzerinde verev ve boyuna ağaç motifleri ile aralarında "akrep" motifleri yapılmıştır. Şakların (parçaların) birleştirilmesinde bütünlüğü sağlayacak dökümanın renginde iplik kullanılarak dikilmiştir.
Kaynak Kişi	: -

SÜSLÜ PALAS

Örnek	: 19
Çizim No.	: 3, 23, 18
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç İlçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 64 cm (4 şak)
Boy	: 250 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah, beyaz, kahverengi
Desende	: Yeşil, pembe, mavi sarı
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Karagöz, akrep, yengeç, kurbağa
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, düz çizgi, verev çizgi
Sembolik Bezeme	: Karagöz, akrep, yengeç, kurbağa
Kompozisyon	: Boyuna çeşitli kalınlıktaki çizgilerden oluşan zemin üzerinde çeşitli renklerle karagöz, akrep, kurbağa, yengeç motifleri yer almıştır. Çizgilerden bazıları siyah-beyaz benekli olarak dokunmuştur, yörede "korkara" ismi verilmektedir.
Kaynak Kişi	: -

PALAS

Örnek	: 20
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç İlçesi Harmanalan Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 80 cm (2 şak)
Boy	: 300 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	: Sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi, daire
Kompozisyon	: Enine yatay renkli çeşitli kalınlıkta dokunan palas üzerinde bazı yerlerde atkı bollukları bırakılarak desenler yapılmıştır.
Kaynak Kişi	: -

PALAS

Örnek	: 21
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Harmanalan Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 52 cm (4 şak)
Boy	: 275 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	: Bordo
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: –
Seçilen Konu	: –
Kompozisyon	: Atkı ve çözgüsünde ayrı renk yün ipliği kullanılarak bezayağı tekniği ile yapılan palas'ın şaklarını birleştirmede aynı renk iplik kullanılarak bütünlük sağlanmıştır.
Kaynak Kişi	: Cindi Yıldız

PALAS

Örnek	: 22
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 45 cm (5 şak)
Boy	: 250 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, yeşil, bordo, lacivert
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	:
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Atkı ve çözüde aynı renk ile dokunan parçalar (şak) birbirine dikilerek palas meydana getirilmiştir.
Kaynak Kişi	: -

YAYGI

Örnek	: 23
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Yaygı (Şak halinde)
Boyutları	
En	: 50 cm
Boy	: 200 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, siyah, bej
Desende	: Bordo
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Boyuna çizgili yapılan zemin üzerinde, açık renk zeminde karakeçili im'lerinden motifler yerleştirilmiştir.
Kaynak Kişi	: -

PALAS

Örnek	: 24
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Harmanalan Köyü
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 52 cm
Boy	: 200 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	: Mavi, bordo, kırmızı, beyaz
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Eşit olmayan ince çizgiler halinde dokunan palasın şakları (parçaları) dikişle birleştirilmiştir.
Kaynak Kişi	: Cindi Yıldız

6. KARAKEÇİLİ KİLİM VE DOKUMA TEKNİKLERİ İLE YAPILAN DİĞER ÜRÜN ÖRNEKLERİ

ÇUVAL

Örnek	: 25
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruçilçesi Harmanalan Köyü
Türü	: Çuval
Boyutları	
En	: 100 cm
Boy	: 120 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözgüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim-Cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, kahverengi
Desende	: Kahverengi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Yedi bela
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Yedibela
Kompozisyon	: Buğday ve un çuvalı olarak yapılan dokumada enine eşit olmayan çizgiler kullanılmıştır. Kalın çizgili zemin üzerine "yedi bela" denilen "im" motif yerleştirilmiştir. Çuvalın iki yüzü aynı özelliktedir.
Kaynak Kişi	: Cindi Yıldız

ÇUVAL

Örnek	: 26
Çizim No.	: 30
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Çuval
Boyutları	
En	: 90 cm
Boy	: 100 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün İpliği
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	: Beyaz, siyah, turuncu, pembe, taba, yeşil
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Çarnok, körkara
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava
Sembolik Bezeme	: Körkara, çarnok
Kompozisyon	: Yörede erzak çuvalı olarak kullanılmaktadır. Çuvalın ortasında düz beyaz zeminin sağında ve solunda körkara deseni tekrar edilmiştir. Çarnok ismi verilen baklava şeklindeki geometrik motif üst üste çuvalın sağında ve solunda devam etmektedir. Aynı çizgi ve desen çuvalın iki yüzünde ve aynı şekilde yerleştirilmiştir.
Kaynak Kişi	: -

HEYBE

Örnek	: 27
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Heybe
Boyutları	
En	: 50 cm
Boy	: 150 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Süslemede	: Yün elyafı
Kullanılan Teknikler	: Kilim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Beyaz, siyah, bej
Desende	: Kırmızı, yeşil, beyaz, bordo
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Kalın ince çizgilerle ve çizgi aralarında "Körkara" motifleri ile yapılan zemin dokuma dikilerek heybe haline getirilmiştir. Heybenin torba kısımlarının arasında kullanılan zemin iki parça halinde dokunarak bir açıklık yapılmıştır. Çeşitli renklerde hazırlanan saçaklarla süslenmiştir. Ayrıca heybenin ağız kısmında renkli üçgen motifler iğne ile yapılmıştır.
Kaynak Kişi	: -

AT ÖRTÜSÜ

Örnek	: 28
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili SivSuruç ilçesi Harmanalan Köyü
Türü	: At Örtüsü
Boyutları	
En	: 50 cm (2 şak)
Boy	: 100 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün elyafı
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah-beyaz
Desende	: Kırmızı, mavi, turuncu, beyaz
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Düz çizgi
Kompozisyon	: Siyah-beyaz renklere eşit çizgilerle yapılan dokuma üzerinde renkli ipliklerle yapılan küçük motifler ve saçaklar bulunmaktadır. Türkmenlerin at kültürünün yansıması olarak görmekteyiz. Yörede yarış atları yetiştirilmekte ve yarışlara sokulmaktadır. Aynı zamanda bu atlar "Cirit" oynamada da kullanılmaktadır.
Kaynak Kişi	: -

AZIK TORBASI

Örnek	: 29
Çizim No.	: 3, 5
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Azık torbası
Boyutları	
En	: 35 cm (2 şak)
Boy	: 75 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözgüde	: Yün İpliği
Desende	: Yün elyafı
Kullanılan Teknikler	: Kilim, cicim, kolon dokuma
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Siyah, beyaz, bej
Desende	: Turuncu
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Akrep, ağaç, körkara
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, düz çizgi, verev çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Akrep, ağaç, körkara
Kompozisyon	: Bir parçada orta kısımda bej renginde kalın bir çizginin sağında ve solunda "körkara" motifli iki çizgi arasında ince bej çizgi yapılmıştır. Bu çizgilerin sağında ve solunda beyaz kalın çizgiler yapılmıştır. İki parça (şak) birbirine dikilmiştir. Kalın çizgiler üzerinde turuncu renk iplikle akrep ve ağaç vb. motifler yapılmıştır. Torbanın kenarlarına kolon dokuma yapılarak dikilmiş ve birleştirilmiştir. Yörede tarlaya yiyecek götürmek için kullanılmaktadır.
Kaynak Kişi	: -

KEÇE

Örnek	: 30
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Suruç ilçesi Ağırtaş Köyü
Türü	: Keçe yaygı
Boyutları	
En	: 120 cm
Boy	: 300 cm
Kullanılan Gereçler	: Yün
Kullanılan Teknikler	: Tepke keçe
Kullanılan Renkler	: Doğal yün rengi, kırmızı, siyah, yeşil, pembe
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: Acem nakışlı
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Daire, kare, baklava, üçgen, zikzak çizgi
Sembolik (Soyut) Bezeme	: Acem nakışlı
Bitkisel Bezeme	: Çiçek
Kompozisyon	: Tepme keçe tekniği ile yapılan yaygı yörede her evde bulunmaktadır. Yaygıda beyaz ve siyah renkler yünün doğal renkleri, diğer renkler ise sentetik boya ile renklendirilmiştir. Keçenin iki kenarında düz beyaz zeminden oluşan kalın bir bordür yer almıştır. Su halinde bir kenarı düz bir kenarı zikzaklı olan ince iki siyah bordür arasında yörede "nazar" motifi olarak da belirtilen zikzak çizgiler ve ortasında noktalar beyaz zemin üzerine kırmızı renkler yapılmıştır. Bu bordür yaygının dört kenarını çevrelemiştir. Ortasında ise yaygı karelere bölünmüş karelerin içinde baklava veya çiçeklerden oluşan motifler kullanılmıştır. Bu motiflere yörede "Acem Nakışı" denilmektedir.
Kaynak Kişi	: -

ÇİT

CİN'Lİ YAYGI

Örnek	: 31
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Duvar bölmesi
Boyutları	
En	: 156 cm
Boy	: 578 cm
Kullanılan Gereçler	: Kamış (çita), yün ipliği
Kullanılan Teknikler	: Sarma ve sumak
Kullanılan Renkler	: Siyah, kırmızı, turuncu, yeşil, doğal kamış rengi
Yörede Kullanılan	
Motif İsimleri	: -
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Baklava, verev çizgi, düz çizgi
Kompozisyon	: Yörede bitkisel örücülük teknikleri olarak yapılan "çit" çok eski bir örnektir. Çadır kültürünün en önemli özelliğidir. Çadır içindeki bölmelerin ayrılmasında duvar görevini yapmaktadır. Desenli olanlar çoğunlukla gelin odalarının bölmesinde kullanılır. Desen yapılmadan çit (kamış) sumak tekniği ile baklava şeklinde birleştirilerek çadırların özellikler dış yüzeylerinde kullanılır. Kamış üzerine yapılacak desenin rengine göre iplikler sarılarak hazırlanır. Yanyana yerleştirilerek sumak tekniği ile düz ve verev çizgiler yapılarak baklava motifler şeklinde birleştirilir. Kenarlarına ince şerit halinde yapılan dokumalar dikilerek sağlamlaştırılır.
Kaynak Kişi	: -

GEVE

Fotoğraf	: 32
İnceleme Tarihi	: 1995
Bulunduğu Yer	: Şanlıurfa ili Siverek İlçesi Karakeçi bucağı
Türü	: Yaygı
Boyutları	
En	: 95 cm
Boy	: 2.50 cm
Kullanılan Gereçler	
Atkıda	: Yün İpliği
Çözüde	: Yün İpliği
İlmede	: Yün elyafı
Kullanılan Teknikler	: Kilim ve düğüm teknikleri
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Kırmızı, lacivert
Desende	: Yeşil, lacivert
Yörede Kullanılan Motif İsimleri	: –
Seçilen Konu	
Geometrik Bezeme	: Kare, düz çizgi
Kompozisyon	: Yörede Geve ismi verilen dokuma, halıdan önce yapılan havlı kirkitli dokumalardır. Zeminde atkı ve çözgü iplikleri ile bezayağı örgüsü tekniğiyle yapılan dokumada atkılar arasında yün elyafının düğümlenmesi ile çeşitli desenler yapılmaktadır. Çoğunlukla büyük ve geometrik desenler yer almaktadır.
Kaynak Kişi	: Abdülkadir Akıl

7. SONUÇ

Kırıkkale Karakeçili'den Şanlıurfa Karakeçili'ye ortak kültür değerleri projesi kapsamında yapılan alan araştırması sonucunda elde edilen verilerden, eşsiz güzellikteki bu kitabın, oluşmasına en önemli nedenlerden biri olmuştur.

Yörede Miherim, Nik, Zireci, Şegani, Nical, Palas, Gemisi isimlerini verdikleri kilimler üzerinde farklı motiflerin yerleştirildiği veya düz olarak dokunduğu tespit edilmiştir. Miherim, Nik ve Zireci çoğunlukla çeyiz amacıyla, yaygı olarak yapılmakta, Şegani, Nical, palas, gemisi günlük kullanım ve bazı eşyaları sarmak çadır, kapı, yüklük önlerinde perde amacıyla yapılmaktadır. Küçük boyda seccade olarak yapılan kilimlerde geleneksel motiflerle birlikte minare veya kible yönünü gösteren geometrik şekiller yer almaktadır. En zengin motif özelliği müherrim ve Zireci denilen kilimlerde görülmüştür.

Siverek ve Suruç ilçelerine bağlı karakeçili ailelerinin yaşadıkları köylerde yatay "ıstar" tezgah ve "Rasre" denilen tezgahlarda genç kızlar çeyiz amacıyla kilimlerini dokumakta ve kilim dokuma geleneğini yaşatmaktadırlar. Küçük yaşta heybe ve yastık dokuyarak öğrenen kızlarımız kilim dokumaya başladığında kusursuz kilimler yapmaktadırlar. Yapılan ilk örnek heybeler evlerde ve çadırlarda süs amacıyla asılmakta veya çocuklar kitap, yiyecek torbası olarak kullanılmaktadırlar. Karakeçili ailesinde çadır kültürü önemini korumaktadır. Düğün, nişan, şölen v.b. önemli günlerde kıl çadırlar kurulmakta ve çadır kültürünün önemli bir parçası olan çadırların kenar kısımlarını süsleyen desenli veya desensiz "ÇİT" örnekleri yer almaktadır. Gelin için kurulan çadırların çitleri kilimlerde kullanılan motiflerle desenlendiği ve çok renkli olduğu tespit edilmiştir. Tarla'da günlük iş yaşamını sürdürürken sıcaktan ve soğuktan korunmak için kullanılan çadırlarda ise düz çit kullanılmaktadır.

Çadırların içinde erkeklerin konulduğu kilim ve cicim teknikleri ile dokunmuş çuvallar bulunmaktadır. Yerlerde ve düz çitlerin üzerinde çeşitli kilimler kullanılmaktadır. Ayrıca çadır içinde bölmelerde de (Oda, mutfak v.b.) çit kullanılmaktadır.

Çadır kültürünün önemli bir parçası da misafirlerin oturacağı bölümlerde kullanılan "geve" ismi verilen dokuma örnekleridir.

Kilimler sadece çadırlarda değil evlerde her alanda yaygı, örtü, perde, v.b. olarak kullanılmakta ve Karakeçili ailesinin yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Kilimlerin en

önemli örneklerinden biri de kullanılan ipliklerdeki renklerin doğal olmasıdır. Siyah, kahve- rengi, gri, beyaz, bej renkler çok kullanılmakta ve elyafın doğal rengini korumaktadır. İkinci renk olarak görülen kırmızı, sarı, yeşil, turuncu tonları boyanarak elde edilmektedir.

"Istar" tezgahlarda dokunan kilimlerin tek parça olduğu, "Rasre" tezgahlarda dokunan kilimlerin tezgah eninin dar olması nedeniyle birbirine dikilerek kullanıldığı görülmüştür. Dokunan her parçaya "Şak" ismi verilmektedir.

Bu kitapta her kilim örneğine yer verilmiş ve aynı isimdeki kilimlerde farklı motif özelliğindeki inceleme alınarak değerlendirilmiştir.

Karakeçililerde yaşamakta olan ancak tanıtımı yapılamayan kilimler alan araştırmasından sonra yurt içi ve yurtdışı kongre, sempozyum, sergi, festival v.b. etkinliklerde tanıtılmış ve tanıtılmaya devam etmektedir. Ülke turizmine ve ekonomisine katkıda bulunacak ve Türk kültürünü yansıtacak bir düzeye getirilmesi yöre halkının özel ve kamu kurum ve kuruluşlarının, Üniversitelerin görevi olduğu kadar tüm kültür ve sanatla uğraşan ilgililerin de sorumluluğu olması gerektiği kanısındayız.

2002-2003 yıllarında yörede yaptığımız incelemelerde, yöre halkının kilim dokumacılığını önemseydiği, ilçe idari amirlerinin konuya eğilerek halk eğitim merkezi bünyesinde kilim atölyesi kurduğu, üretilen kilimlerin tanıtıldığı ve siparişler alındığı tespitleri projenin yansımalarının olumlu olduğunu göstermektedir.

Bu kitabın gerçekleşmesine neden olan projeler her yörede Türk kültürünün en önemli ögesi olan kilim alanında yapılarak kilim dokumacılığını ulusal boyutlarda evrensel boyutlara taşımak açısından önemlidir.

7. CONCLUSION

The data obtained as a result of the field study realised within the scope of the project of common cultural values from Kırıkkale Karakeçili to Şanlıurfa Karakeçili have been one of the most important reasons for formation of this book of unique beauty.

In the district, it has been determined that different motifs were placed on the rugs they named as Miherim, Nik, Zireci, Şegoni, Nical, Palas, Gemisi, or that they are woven plainly. Müherim, Nik and Zireci are usually made for the purpose of dowry and as ground cloth, and Şegani, Nical, palas, gemisi are made for the purpose of daily usage and of covering some objects, and as curtains or doors or large cupboards. On the rugs made as small prayer rug, with the traditional motifs there are also geometrical figures that show the direction of minaret and of Mecca. The most rich motifs have been seen on the rugs named Müherrim and Zireci.

In the villages in which the Karakeçili families that connected with the counties of Siverek and Suruç live, on the horizontal workbenches called "ıstar" and "Rasre" young girls weave their rugs for the purpose of dowry and make the tradition of weaving rugs keep on. Our girls, who start to learn the craft in their childhood by weaving saddlebags and cushions, weave excellent rugs when they start to weave rugs. The first example saddlebags are hung in the houses and tents for the purpose of ornamentation or they are used by children as bags for books or food. The culture of tent still preserves its importance within the Karakeçili family. On important days such as wedding, engagement ceremonies and feasts the hair tents are set up and the examples of "ÇIT" with or without patterns, which embellished the edges of the tents and which are an important part of the tent culture occur. It has been determined that the "çits" of the tents set up for brides are designed with the motifs that are used on the rugs and that they are very colourful. Whereas, on the tents are used in order to be protected against hot and cold weather while working in the field, plain "çits" are used.

Inside the tents, there are sacks in which stored food are placed and which are woven with the rug weaving techniques. On the ground and on the "çits" various rugs are used. Furthermore, in the compartments inside the tents (Rooms, kitchen, etc.) "çits" are used.

Another important part of the tent culture is the examples of weaving that are used in the compartments in which the visitors sit and that are named as "geve".

The rugs are used not only in the tents but also in the houses and for various purposes such as ground colth, cover, curtain, etc, and they are an important part of the life of the Karakeçili family. And one of the most important characteristics of the rugs is that the colours of the threads are natural. The colours of black, brown, grey, white and beige are most frequently used and the natural colour of the fibres is reserved. The tones of red, yellow, green and orange, which are considered as secondary colours, are obtained by dyeing.

It has been seen that the rugs that are woven on the workbenches of "Istar" are made of one single piece, and that the rugs that are woven on the workbenches of "Rasre", due to the fact that the width of the workbench is narrow, are used by sewing them to each other. Every single piece that have been woven is called "Şak".

In this book every model of the rugs take place, and he different characteristics of the motifs on the rugs that bear the same name are examined and evaluated.

The rugs, which keep on living in the Karakeçili and which are not promoted, have promoted and they are still promoted in the activities within and outside the country such as congresses, symposiums, exhibitions, festivals, etc. we are of the opinion that while it is the duty of the people of the district, of the private and public institutions and organisations, and of the Universities to raise these carpets to a level at which they will contribute to the tourism and economy of the country and they will reflect the Turkish culture, the concerned people should also have a responsibility as to this matter.

In the inverstigations that we carried out at the district between the years of 2002-2003, it was seen that the people of the district consider rug weaving as important, that the administrational chiefs deal with the matter and they founded a workshop of rug weaving within the constitution of Public Education Centre, and that the rugs that have been produced are promoted and there are orders received for the carpets; and these determinations also show that the reflections of the project have been positive.

The projects that causes this book to be materialised are important due to the fact that they have been carried out within the sphere of rugs, which is the most important element of the Turkish culture, and that they take rug weaving out of the national dimensions and bring them to the universal dimensions.

KAYNAKLAR

- ACAR, Balpınar Belkıs, **Kilim Cicim Zili Sumak Türk Dokuma Yaygılar**, İstanbul: 1982.
- AKPINARLI, H.Feriha, "Şanlıurfa Karakeçili Elsanatları Ürünlerinden Örnekler" **V. Milletlerarası Türk Halk Kültür Kongresi Bildirileri**, Ankara: 1997.
- AKPINARLI, H. Feriha, "Eşme Kilimleri İle Van Kilimlerinin Genel Özellikleri" **II. Uluslararası Eşme Kilim Festivali**. Turizm Geliştirme Vakfı Yayını, Ankara: 1997.
- AKPINARLI, H. Feriha, "Karakeçili Elsanatları Ürünlerinin Desen, Motif ve Kullanım Alanları Açısından Değerlendirilmesi" **Karakeçili IV. Uluslararası Kültür Şenliği Bildirileri**, Ankara: 1999.
- ÇAY, Abdülhâluk, "Karakeçililerin Yörüklüğü, Konar-Köçerliği İsimleri, Aşiretleri ve Boy Adları, Yaşadıkları Merkezlerle İlişkin Tarihi Bilgiler" **Karakeçili IV. Uluslararası Kültür Şenliği Bildirileri**, Ankara: 1999.
- ÇAY, Abdülhaluk, Ertuğrul Gazi, Karakeçililer ve Söğüt "Yörük Bayramı" **Osmanlı Sempozyumu** (Söğüt 1988) Ankara: 1989.
- ÇAY, Abdülhakuk, "Ertuğrul Gazi, Karakeçililer ve Söğüt Yörük Bayramı" **Ecdat Kültürü**, Ankara: 1995.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, "XVII ve XVIII. Yüzyıllarda Gaziantep ve Yöresinde Aşiretlerin Yerleştirilmesi" **Şahinbey Semineri**, Gaziantep: 1985.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, "Anadolu'da Türk Aşiretleri ve Karakeçililer" **Ecdat Kültürü**, Ankara: 1995.
- ONUK, Taciser, H. Feriha AKPINARLI, "Şanlıurfa Karakeçiliden Kırıkkale Karakeçiliye Elsanatları Ürünleri" **Ecdat Kültürü**, Ankara: 1995.
- ONUK, Taciser, "Kırıkkale Karakeçili Elsanatları Ürünlerinden Örnekler" **V. Milletlerarası Türk Halk Kültür Kongresi Bildirileri**, Ankara: 1997.
- ONUK, Taciser, H. Feriha AKPINARLI, H. Serpil ORTAÇ, K. Özlem ALP, **İçel Elsanatları**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: 1998.
- ÖZÇELİK, Bedri, **Kırıkkale Karakeçililerinin Halk Bilim Derlemeleri**, Karakeçili Kaymakamlığı, Köylerine Hizmet Birliği Yayınları No: 1, Kırıkkale: 1995.
- ÖZÇELİK, İsmail, "Tarihimizde Karakeçililer" **Karakeçili IV. Uluslararası Kültür Şenliği Bildirileri**, Ankara: 1999.
- SU, Kamil, **Balıkesir ve Civarında Yörük ve Türkmenler**, Balıkesir Halkevleri Yayınları Sayı: 20, İstanbul: 1938.
- ŞAHİN, İlhan, "XVI. Asırda Anadolu'nun Güneydoğusunda Yaşayan Türk Aşiretlerine Dair Bazı Mülahazalar" **Şahinbey Semineri**, Gaziantep: 1985.

EKLER

KARAKEÇİLİ KÜLTÜRÜNDEN ÖRNEKLER

Resim 16: Karakeçili Aşiretinde "Mıra" yapmada kullanılan dibek ve cezve

Resim 17: Karakeçili çadırı ve çevresinde kullanılan desensiz çit.

Resim 18: Karakeçili aşiretinde kullanılan yayık.

Resim 19: Karakeçili Geleneksel Kıyafet Defilesi (Karakeçi Festival/Siverek)

Resim 20: Karakeçili ziyafetlerinde kullanılan saç kavurması kabı.

Resim 21: Siverek Karakeçi Bucağından görüntü.

Resim 22: Siverek Karakeçi Bucağı ve Suruç İlçesi Harmanalan Köyünde yöresel giysisi ile Karakeçili genç kız.

Resim 23: Yrd.Doç.Dr. H.Feriha Akpınarlı Siverek ilçesi Karakeçi Bucağında Karakeçili ailesinin evinde

Resim 24: Siverek Karakeçi Bucağında "Kutik" giymiş genç kız.

Prof.Dr. Taciser ONUK

Tarsus'ta doğan Taciser ONUK, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Resim Bölümü'nü bitirdi.

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde Master, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sanat Tarihi ve Arkeoloji Anabilim Dalı'nda "Doktora" çalışmalarını tamamladı. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden "Sanatta Yeterlik" derecesi aldı. Yardımcı Doçent, Doçent oldu. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Moda ve Süsleme Tasarımı Eğitimi Anasanat Dalı'nda "Profesör" oldu.

Gazi Üniversitesi Meslek Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitim Bölüm Başkan V., Giyim Eğitimi, Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanlıkları ve Dekan Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Halen Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanı görevini yapmaktadır.

Pek çok ulusal ve uluslararası kültür ve dostluk derneklerinin kurucu üyeliğini, yöneticiliğini yapan Prof.Dr. Taciser ONUK, "UNESCO Milli Kültür Komisyonu" ve "ICANAS" Executive Komite Üyesi'dir.

Türk Kültürü Sanat Tarihi, Süsleme Sanatları, El Sanatları, Kadın ve Aileye yönelik konularda, yurtiçi ve yurtdışında kongrelere bildirilerle katıldı. Dergi, gazete ve kitaplarda makale ve yazıları yayımlandı. Konferanslar verdi. Sergiler açtı. T.V. programları yaptı. Yörelerde projeler uyguladı.

"İğne Oyaları", "İçel El Sanatları", "Tarsus El Sanatları", "Osmanlı Çadır Sanatı" adlı kitapları yayımlandı.

Yrd.Doç.Dr. H. Feriha AKPINARLI

Şanlıurfa'da doğdu. Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Elsanatları-Çiçek Bölümü mezunu, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Programları Bölümünde "Yüksek Lisans" yaptı. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalında "Yüksek Lisans" ve "Doktora" yaptı. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsünden "Sanatta Yeterlik" aldı. G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü Dokuma-Örgü Ana Bilim Dalında "Yardımcı Doçent" oldu. Halen El Sanatları Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Ulusal ve Uluslararası Kültür ve dostluk dernekleri üyesi olan Akpınarlı, Unesco Milli Kültür Komisyonu üyesidir.

El Sanatları konularında Ulusal ve Uluslararası kongrelere bildirilerle katıldı. Dergi, gazete ve kitaplarda makale ve yazıları yayımlandı. TV. Programları ve projeler yaptı. "Şanlıurfa Çulha Dokumacılığı", "Tarsus El Sanatları" ve "İçel El Sanatları" olmak üzere üç kitabı bulunmaktadır.